

Isleisti Vīdūno rāštai.

a) Philosoph. turinio:

Visatos Sāranga. (0,50 M., 0,25 Rbl.)

Slaptinga Smogaus Didībē. (0,80 M., 0,40 Rbl.)

Mirtis ir kas toliau. (0,60 M., 0,30 Rbl.)

Smonijos Kelias (0,40 M., 0,20 Rbl.)

Likimo Kilmē. (1,00 M., 0,50 Rbl.)

Apsisvietimas. (0,80 M., 0,40 Rbl.)

b) Drāmos:

Probotšiūn Sešēliai. Dramātiška Aidija
trijose daļise. (3 M., 1,50 Rbl.)

Kur Prots Komēdija vienu veiksmu. (0,50 M.,
0,25 Rbl.)

Piktoji Gudribē Komēdija vienu veiksmu.
(0,50 M., 0,25 Rbl.)

Jonuks mergū bijās. Komēdija dviejuose
veiksmuose. (0,50 M., 0,25 Rbl.)

Ģēvīškē Vienveiksmis dramātiškas veikālas.
(0,50 M., 0,25 Rbl.)

Gāunami jie tūluose knīgņuose.

■■■■■■ VĪDŪNAS ■■■■■■

APSIŠVIETIMAS

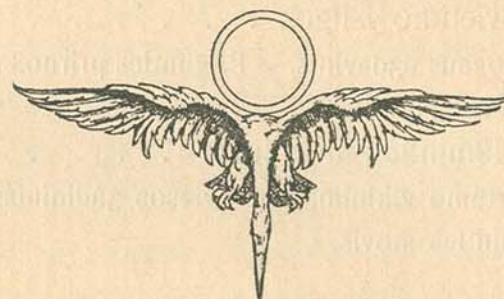
Tilgēje 1909 m.

Vilhelmas Storost.

Kaina 80 pf.

Kaina 40 kap.

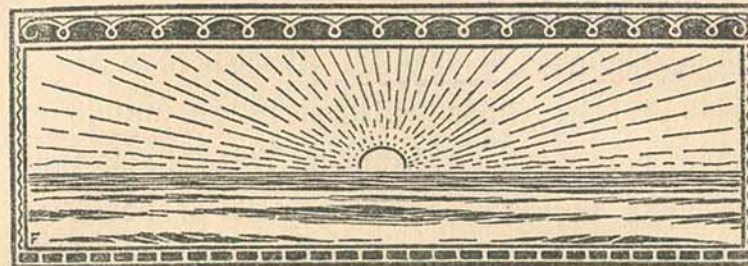
APSI&VIETIMAS

Turinîs.

- I. Kelias Svieson 3
Galûtinis visû žmoniû jieškinîs. — Tikroji žmogaus gîvîbê. — Gîvenimo tikslo supratimas.
- II. Siû dienû žmogaus apsišvietimas . . . 17
Mokslo galibê. — Sios dienos mokslo îtekmê ant žmogaus. — Mokslas ir Sviesa.
- III. Apsišvietimo klûtis 32
Mokslo painos. — Kaip mintis kludina apsišvietimâ. — Kaip karštumai apdengia Išminties Sviesâ. — Apsišvietimo klûtis kûne.
- IV. Apsišvietimo išlîgos 54
Žmogaus uždavinîs. — Prigimties priruošimas. — Keli patarimai.
- V. Pats Išminties auginimas 67
Tvirtumo vîkinimas — Sviesos žâdinimas. — Išminties stovis.

ॐ

o o o o o Kelias Svieson. o o o o o

Galûtinis visû žmoniû jieškinîs. Sâko garsusis Anglas Bulwer-Lytton: „Pirmasis bei nepašalinamasis, gražiausias bei prakilniausias gamtos îstâtimas îra žmoniû nelîgîbê.“ Tas žodis priešinas tûlûjû tikêjimui. Vienok nelîgîbê nesirodo tik vien tarp žmoniû. Visose gamtos valstîbêse regimai tas pats îstâtimas valdo. Nêra du akmens grûdeliu, nêra du lapu ant vieno medžio, kâ bûtû visiškai lîgiu. Bet skirtumai vis didesni pastoja, kuo âugstesnis îra tas laipsnis, ant kurio gamtos gîvenimas apsireiškia. Augmeniai daugiau skiriasi nuo viens antro negu akmeniai. Dâr daugiau skirtumû randasi tarp gîvuliû, o didžiausieji tarp žmoniû.

Ir tie skirtumai nesireiškia tiktai ant pavidalo, tojo sveikâtos, gîvîbês ir gîvenimo, bet ir ant žmogaus proto, žmogaus mânîmo, jo geismo, troš-

kimo, linkimo, o galiausiai ir ant jojo noro, jojo vâlios, išminties ir sąžinės. Iš visų tų skirtumų labiau pasidaro žmūis tieji, kâ stojasi su žmonių linkimais, geismais bei troškimais. Tais dalikais žmonės virsta tiesiog viens kito priešu ir nevîdonu. Ir iš to gema ir nuolatai âuga visa-tat, kas bloga, kas biauuru, kas žmogų zemina ir kankina, kas jâm teikia visâ nepalaimâ, vienu žodžiu, kas ne-žmoniška.

O rodos žmogus tikrai nori to, kas duoda palaimos. Tūli philosophai tiesiog sâko palaimâ esant vieninteliu žmonių linkimū, geismū ir norū galu.¹⁾ Kiti taipojau tikrina, jog doros mokslas, arba Graikū žodžiu: Ethika, kuri ištiria žmogaus noro kelius ir tikslâ ir tankiai nori parodîti, î kân žmogaus noras turêtū krîpti, negâlinti išrasti kito tikslo.

Bet gâl tûlâm būs numânoma, jog tšia, kur tiktai Sviesiausias išmânîmas gâl atsisekti, labai lengvai apsirinkama. Ir jau nevienas Sviesus mokslininkas aiškino, jog doros mokslas neturi bûti kokiū išâkîmū rinkiniu, neturi bûti tikêjimu î kokî-nors tikslâ. Ir Ethika turi kaip kitos mokslo sâkos vien tân ištirti ir parodîti, kas ištikro esti.

¹⁾ Toks mokslas vadinamas Graikū žodžiu: Eudaimonismu, tai esti mokslas, kaip galima palaimingu pastoti.

Jos uždavinîs îra, išreikšti po kokių îstâtîmu žmogaus noras sukîla ir koks îsteisîbês îra galûtinis jo jieškinîs.

Doros moksle îra svarbūs vîriausiai: žmogus, kurs nori, tasai jo noras, toliau, kas norâ žâdina, ir pagaliaus tat, ko noras atsiekti nori. Sišon svarbu tik paskutiniu du dalîku.

Žmogaus norâ, be abejonês, žâdina lâukiama-sis smagumas arba dzaugsmas. Bet jî padarîti ir noro tikslu îra apsirikimas. Kaip negalima pasidzaugti dzaugsmu, taip ir negalima dzaugsmo norêti. Tai reikia gerai išmanîti. Visuomet norima tat, iš ko dzaugsmas pareina. Dzaugsmas, tarsi, mâsina norâ jieškoti to, kas dzaugsmâ teikia. Dzaugsmas ir jo versmê îra du dalîku, kâ turi bûti aiškiai atskiriamu.

Žinoma îra, kad žmonês lîgiai tame skiriasi, kad vienas iš vieno dalîko, kitas iš kito laukiasi dzaugmo. Kaip koks kiekvienas îra, taip jâm vienas ar kitas daigtas pasirodo daugiau arba menkiau geidžiamu. Žmonês jieško visuomet vien to, kas jiems dzaugsmo žâda. O todêl suprantama, kad jie gâl apsirikti. Vienok tas apsirikimas nepareina iš noro, o iš neišmânîmo. Žmonês neišmâno pasirinkti to, iš ko dzaugsmas ištikro spindi, todêl kreipiasi î tâ, kas dzaugsmo ir tik žâda.

Tatšau šis apsirikimas nėra nuodėmingas. Tik noras neturi būti gadinamas. Tad pagaliaus, išmānīmui išlengvo sušvitus, sieks noras tikrojo dāliko. Bet kad išmānīmas tamsinamas, o noras pagenda, pasilpsta, tad jis nieko nebejieško, ir žmogaus dora nīksta.

Žmogaus noras genda, kad jām nestātomi artšiau dālikai, kurie žāda āugštesnī uz paprastājī džaugs mā, o tik tokie, kurie stambiai, balsiau žāda smagumā. Tuomet visai dīglūs dirgsnīū erzinimai tegāl žmogū pajudinti. Ir tūliems tad pasirodīs, būk tas žmogus vien pasimėgimo nori. Bet ištikrūjū jis nieko nebenori. Vien geismai jame trokšta. O kas juos sukelia, tat, galima sakīti, žmogū tik ir vāro.

Nežiūrint ī šī žmogaus nupuolimā, galima visuose žmonēse pastebēti vienā ir tāt pātī pamatinī norā. Tasai apsireiškia visuose žmoniū linkimuose. Ir jame visi žmonēs līgūs. Ira tai noras gīvu būti. Šitas noras pasirodo visame platšiam pasaulīje. Jame gīvībē, tarsi, veržiasi ī atvirumā. Apie tai nieks abejoti negāl. Ira visur tokio apsireiškiantšio noro.

Gīvenimas, taip aišku, žāda didžiausiājī džaugs mā. Vienok jis netiktai žāda. Jis iš tikro īra džaugs mo versmē. Džaugs mas īra siaurībēs nu-

slinkimas, īra augimo, pasididinimo, pasidauginimo pajautimas. Gīvendamas kiekvienas gīvis tāt patiria. Todėl gīvu būti ir išlikti īra sveiko noro vienintelis ir galūtinis tikslas.

Tikroji žmogaus gīvībē. Žiūrint ī žmogū, netuojau aišku, kas tai īra gīvu būti. Žmogaus kūnui užgimus, tūli tiki žmogū esant gīvu. Kūnui nīkstant, sākoma, žmogus miršta. Bet nėra tai teisinga. Nevienas apie kūdikī sāko jī esant nepilnu žmogumi. Ištikrūjū, gīvasis, pilnasis žmogus nėra gīvas tik tai kūnu. Kūno gīvībē apsireiškia nuo užgimimo lig mirties. Bet visā tāt laikā, būtent „žmogaus āmžīū“, pasidāro laikais žīmi dār ir kita gīvībē, kuri vadinama sāmonē. Ji tuomet īra atvira, kad, kaip sākoma, žmogus budi, ir jī vėl pasislepia, kad žmogus īmiega. Kūnas be perstojimo pasilieka gīvu. Tatšau ī miegantšio žmogaus kūnā žiūrēdamas negali sakīti, kad juomi pilnasis žmogus apsireiškia.

Žmogaus sāmonē ir dingsta, kad jī kokie labai didi skaudėjimai ar liga kankina. Ir nekartā žmogus pasilieka be sāmonēs, kol nenumiršta, kaip sākoma. Vienok tuomet jo āmžius ištikro pasibaigē su sāmonēs nīkimu, o ne kūno gīvībei

dingus. Todėl turime sakėti, jog tikresnioji žmogaus gyvibė yra sąmonė.

Toji yra kaip koks žinojimas to, sakysime žemesnio laipsnio, būtent kūno gyvenimo ir viso, kas kūniškai apsireiškia. Bet sąmonė ir kūno gyvibė taip labai deri viena iš antros, jog ilgą laiką tūli mokslininkai tikėjo sąmone esant kokiu gyvo kūno apsireiškimu, kurs be regimo kūniško pamato neesąs galimas. Ir nėra tai visiškai neteisinga, bet ir ne visai teisinga. Tai numanė dabar tūli garsūs mokslininkai, ir jie tikrina, jog kiekvienas ypatingas reiškinys turi savo pamatą, fiziškasis kitą negu chemiškasis, gyvybės laipsnis vėl kitą, o sąmonės laipsnis dar augštesnis.

Tatsau pasilieka teisinga, kad bet-kaip kūno gyvenimas yra sąmonės apsireiškimui prietaisai. Antraip vertus vėl kūno gyvenimo lig ir nebūtų, kad jisai mums nepareitų į sąmone. Nieko apie jį nežinotum. Vien sąmonėje, ir visai tik tiesa, surandame visą gyvenimą. Sąmonėje susitinkame su visu tuo, į ką linksta mūsų noras. Be sąmonės tikrai mums nebūtų jokios gyvybės. O kad gyvibė branginama, tad kuo daugiau turi būti augstinama ir sąmone. Gyvibė tėra lig tiktai sąmonės pakojė, jos papėdė.

Žiūrint į sąmone, reikia atskirti sąmonės šviesą

ir jos turinį, arba tat, kas į jos šviesą stojasi. Ira tai labai svarbu. Paprastai apie tai nei nemąstoma. Tikima sąmonės šviesą pasididinant, kad tiesa daug susispietisia mintyse. Iš dalies taip ir yra. Vienok tankiau antraip nusiduoda. Sąmonės šviesos negalima tik vien tuom padidint, kad jos ugnis, tarsi, kurenama daug mintimis. Reikia dar ir kita atboti. Bet apie tai bus toliau sakoma.

Tuo tarpu svarbu pirm viso išmanėti, jog žmogui gyvam norint būti, neužtenka, kad kūnas gyvas yra; ir sąmonė turi šviesti. Kūno gyvibe vien todėl norima, kadangi ji yra prietaisai sąmonei parturtėti visokiais prietaisais. Ir vienas doros istatimas sako: kas nori tikslą, nori ir tai, kas veda pas tikslą ir jam tarnauja. Žmogaus noro tikslas yra sąmonė, o tājai tarnauja kūno gyvibė.

Taip, aplamai sakant, noras, gyvu būti, yra ant žmogaus laipsnio noras būti sąmoningu. Bet giliau žvelgiant, pasirodo, jog to dar ir neužtenka. Sąmonė dar nėra tikroji žmogaus esibe arba gyvibė. Ji tiktai kaip koks atsispindėjimas o ne tikrasis daigtas. Žmogus gali būti sąmoningu, gali visą pasaulį istirti, gali jausti, mąstinti, visoko išvaizdinti ir svajoti, o tatsau aiškiai pastebima, jog jame dar nėra pilno žmogaus augštumo, neapsireiškia tikroji žmogaus gyvibė.

Ir toji tiktai iš lengvo pareina į atvirumą. Gana tankiai matyti, kaip jaunikaitis arba mergaitė pradeda taritum kaip koks žiedas atskleisti visas sielos grožibes, o po laiko vėl visa yra dingus. Toliau pasirodo iš naujo toks iškilimas, o gal jis ir vėl nįksta. Tankiai tiktai visai seni pasipuošia galūtiniai širdies ir sielos grožibe, tikraja žmogaus givibe.

Bet galima šitą giliausiąją žmogaus givibe taip auginti, kad ji, kartą sukilusi, nebepadingsta. Rods ir ji visai taip kaip kūno givibė irgi sąmonė laikais daugiau apsireiškia ir toliau vėl apsiniaukia. Vienok reikėtų rūpintis, kad ji kas kartą aiškiau stotūsi, kaip pavasario saulė kas rītą aiškesne šviesa pasirodo, o šiaurėje pagaliaus visai nebe-nusileidžia. Tai ištikrųjų gyvenimo tikslas.

Šita giliausioji ir tikriausioji žmogaus givibė visokiais spinduliais sušvinta. Pasirodo ji įpatingu žmogaus tvirtumu ir atvirumu bei drąsumu, nekaltumu ir malonumu bei apikanta, vidaus ramumu ir veiklingumu, nuolaidumu bei didumu, stiprumu ir skaistumu be jokio keršto ir jokios puikybės, kantrumu ir teisingumu be jokio bailumo, išmānīmu, prakilnumu, dora, ir tt. Trumpu žodžiu, tikroji žmogaus givibė gal būti vadinama žmoniškumu. To žmoniškumo viduris yra sąžinė,

jo šviesa išmintis. Toji savije visa suglaudžia. Ji yra ta givibė, kā visi žmonės noroms ar nenoroms, žinioms ar nežinioms jieško. Bet ji nėra tiktai givibė, ji yra ir givibės žinojimas.

Todėl išmintingu būti yra tikriausias žmogaus būdas givu būti. Išmintingasis žino save esantį. O žino tai neklaidingai. Pažįsta tikrąją savo esibe. Žino, jog toji yra pati Visatos esibė. Pilnai išmintingas žmogus žino save esantį Amžinoj Visatos Priezastij, save esantį vienu su šita Priezastimi.

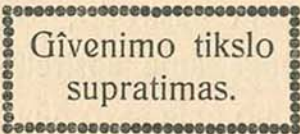
Kaip visiems regima, žmogus yra augštšiausias ir tobiliausias regimo pasaulio givis. Bet jo tobulumas nesiranda pavidale ir tojo givibėje, neigi jo sąmonėje. Māzumā apmāstant pasirodo, jog jis yra todėl tobiliausias, kadangi jame apsireiškia žmoniškumas, kadangi jis žino apie savo būvį, kadangi jis turi „sāžinēs“ ir esti todėl tikrasis „asmuo“.

Taip matyti, jog gamta, kā steigiasi apsireikšti givais pavidalais, ant augštesnio laipsnio sąmone, galūtiniai nori apsireikšti išmānīmu, sąžine, išmintimi. Tat pasirodo todėl viso pasaulio gyvenimo tikslu. Tat ištikro yra abelnai norimas dalikas.²⁾

²⁾ Mokliškai tai aiškina rāstas: Wilh. Schuppe, Grundzüge der Ethik und Rechtsphilosophie, Breslau, 1881.

Jis netiktai žada džiaugsmo ir palaimos, bet ir esti tikros palaimos šaltinis.

Žmoniškiesniu, išmintingesniu pastoti yra todėl tiekiau kiek palaimingesniu būti. Tat liūdija visuomet ir visur pritarimas. Išmintingasis yra nuolat pilnas ramybės, pilnas palaimos. Todėl rodo visų žmonių noras turėtų būti kreiptas į Išmintį, į šią tikrą gyvįbę pilnįbę. Tatsu lįg to nebūtų. Ir nėra tai paviršutinis dalykas. Noras, kurs apsirėiskė susitveriantisiose pavidaluose, turi tarsi kreipties į savo esybę, į viso pasaulio Priežastį. O šitas krėpimas yra labai svarbus ir prakilnus atsitikimas, kurs augštai stovi Visatos gyvenime.

 Aplamai imant, galima sakiti, kad žmonės labai augština Išmintį. Tarp visai ant žemo laipsnio stovintisių žmonių išmintingasis gyvena kaip koks Dievo pasiuntinys. Ir senovėje tokie tiesiog dievais arba nors dievų sūnais buvo garbinami. Iš dalies tat ir pasiliko lig šių dienų. Galima berods sakiti, išmintingasis savo Išmintimi kitus privertšia, kad ir nenoroms jį garbėj laikiti turi. Vienok tuomi tik ir uztikrinta, kad Išmintimi žmogus augštai iškila. Visuomet jis pasilieka augštūnu. Ir jo galibė, tikrai žiūrint, pa-

sirodo didesne už karalų ir cėzorų galibę. Toji gali būti naikinama, kad ir niekuomet nebsistoja iš naujo, bet Išmintis, kiek ir pasistengtum prieš ją, galiausiai tik viršų palaiko.

Taip Išmintis pasirodo augštisiausiu šio gyvenimo dalyku, ir taip žmonės žiūri į ją. Tatsu galima pastebėti, kad žmonės ne taip ir pasielgia, lįg jie Išmintį istikro augštintų. Ira tšia tas pats dalykas, kurs kitur³⁾ iš kitos pusės aiškintas, būtent kad žmonės gyvendami uztvirtina, jog gyvu būti yra labai svarbu, o protavimu ir savo pasielgimu tām lįg prieštarauja.

Ir tai suprantama. Reikia tik omenį turėti, kad kūno gyvibė yra prietaisa šitame pasaulyje sąmoningu pastoti, o sąmonė vėl prietaisa Išmintisai apsirėiskti. Imanitinai sąmoningu pastojės, žmogus gal sąmone su kūno gyvibe suliginti ir sąmone augštisiau statiti. Jis gal suprasti, jog kūniškasis gyvenimas tām turi derėti, kad sąmonėj rastūs turtingesnis turinys, ir kad ji tuomi daugiau sušvistų. Tuomi jām pasirodo pati jo gyvibė didesne, galingesne, ir jis džiaugsmingu net palaimingu tikisi pasijausti. Pat ir tie, kã kūno gyvibe naikina, „nusizudo“, tån uztikrina. Jie nusibengia sąmonės paturtėjimo nebumanidami. Ir to-

³⁾ Vidūnas, Žmonijos Kelias.

dēl jiems pasirodo kūno gīvenims niekām nevertu. Taip jie ir kiti, kurie paprastai gīvena, nieko nenumāno apie tikrąjį žmoniškumo laipsnį, apie Išmintį. Per labai jie vienu pastoje yra su savo sąmonės turiniu ir kūno gīvenimu. Nežino, neįtaria jie ir tretiojo gīvībės laipsnio. Todėl ir nesistengia ant jo užkopti.

Kas jį regį, tas be abejonės kitaip gīvena. Māto, jog gīvenimas yra kelias į āugštesnį gīvumą, ir kiekviena to kelio dalis yra tiekiau svarbi kaip kitoji. Be pirmojo žingsnio nėra gālimas antrasis ir tretysis. Aišku taipojau, kad antrasis toliau nuveda negu pirmasis, o dār toliau tretysis. Trečijį žingsnį žengiant, gal būti, kad pirmasis bei antrasis pasirodo nebe tokiais svarbiais. Vienok, žiūrint į kelio gālā, visi trīs žingsniai būtinai reikalingi.

Mūsū āmžiūje labai daug ir platšiai kalbama apie pāzangā. Tatsau nežinoma, koks tas pāzangos tākas, ir kur jis nuveda. Todėl reikėtų nuolatai atkartoti, kad pāzanga yra kīlimas į pilnesnį, tobūlesnį žmoniškumą, į aiškiā sāžine, į skaidrājā Išmintį.

To nematīdami, žmonės krīpsta šen ir ten. Nori šio ir kito. Vis tikisi sulauksiā pasimėgimo, džiaugsmo ir palimos. O vis apsirinka ir jieško

išnaujo. Istikro, kūnu būti gīvu, yra smagu, bet sąmoningu būti, yra džiaugsmas, o Išmintyje gīventi palaima.

Bet gāl tūli tai ir numāno. Tik nežino kaip reikia prieiti prie Išminties. Vienas tik pamokinimas nieko neištaiso. Žmogaus noras nepāžadinamas vien žodžiais. Jis tur būti judinamas pasimėgimo, džiaugsmo pajautimo. Todėl tat, kas žmogaus norā sukelti gāl, turi tiesiog į jo esibe įsiekti, turi tiesiog su ja susitikti, turi paties žmogaus patīrimu pastoti. O kadangi tai nelengva padarīti, todėl žmonės, turėdami ir geriausius mokslus, vis ir nuolatai klīdinės ir jieškinės, kol neišras, kas tikrājā palaimā teikia. Ir tik tuomet jie būs tikrājā pāzangā suprāte, kadangi jie toliau būs pāzenge. Jū rūpesnis būs tuomet, kad kūnas išliktū sveiku, kad sąmonė paturtētū, ir pagaliaus, kad sąmonėje sušvistū Išmintis. Tik taisai žmogus gāl Išminties palaimingumā numanīti, kuriame nors menka Išminties šviesa apsireiškia.

Sitā įvīkinti, tat gāl būti vadinama Išminties auginimu. Jisai būtū tikrasis apsišvietimas. Jis nėra kitaip o tik vien gālimas Išminties užtekėjimu žmogaus sąmonėje. Ir kār žmonės darītū ir veiktū, apsišviesti norėdami, vis turi tat būti tiktai rūpesnis, kaip Išmintį sukelti, Sāžine sužadinti.

Pirm viso berods reikia žinoti, jog tai ištikro galima ir kaip tai galima. Reikia tiesiog išmanėti, kad Išminties apsimetimas yra galūtinis gyvenimo tikslas, kuriam žmonija artina, tūliems nei nesijautiant. Bet žmogus, kurs siek-tiek savo žmoniškumą numano, tuom nusimānīmu ir īgīja galībė bet ir-gi īsākīmā prisidėti visomis įiegomis prie pildīmo gyvenimo pareigos. O pilnai iškopūsieji iš žmogaus nesizinojimo dirba kiek īmanīdami, kad žmonija greitīiau prieitū Išminties laipsnī.

Berods, gyvenimas pats neša visus žmones prie šio tikslo. Ir tūli gāl manīs, jog tai žmogui patīšām nebereikia vārginties. Bet rodos labai lengvai suprantama, jog kelionė kuo labiau pasunksta, kad ji būtina o dār ir prievarta reikalinga. Tikrai tai nepritinka āugstāmjām žmogaus stoviui. Tik gīvulis turi būti kartais vāromas. Žengiant tolīn mielu ir tvirtu noru, kelionė nepasunksta, o be to dār greitīiau ir toliau nueinama.

O kad apie tai pasidarītū mums aiškiau, šīson būs bandoma išguldīti, kas reikalinga žinoti.

Vis tik mokslas niekām nevertas, jeigu jis neišmėginamas. Mokslas tegāli būti patarimas. Pat-sai žmogus turi gīventi ir veikti.

○ ○ Siū dienū žmogaus apsišvietimas. ○ ○

Mokslo galībė. Visai paprastas šīū dienū tikėjimas yra tas, būk apšvietimas teikiās mokslā. Todėl rāginimas apsišviesti, kurs tankiai girdimas, visuomet pataria, kaip mokslo īgīti reikalinga ir galima. Sākoma tiesiog mokslā esant šviesa; o mokslo pasisāvines žmogus esās apšviestas.

Nėra tai beteisībės. Mokslas ištikro veda švieson. Kas pirma nežinojimo tamsoj paslėpta buvo, pastoja žinoma. Kur gyvenimas pasirodo suveltas, be tvarkos, be tikslo, tšia mokslas jī padāro tvarkiu, tikslingu, smāgiu. Mokslu žmogus tepradeda suprasti gyvenimā. Mokslo turėdamas jis tiktai žvelgia akīlai ī pasāulī, ī visā gamtā.

Nepasakīsi kelias žodžias ī kokias gilības ir tolības mokslas rodo. Mokslo šviesoje žiūrint, visi žemės kraštai pastoja žmogui žinomi, kad jū ir niekuomet nebūtū mātes. Visos žemės kraštū grožībės mokslu klojasi žmogui po akiū, jog galima jomis pasidzāugti jū tikrai nei neregėjus. Tokiu-jau būdu pastoja žinomos ir visokios žmoniū giminės ir tautos, jū būdai ir jū īpatībės bei gīmiai. Visā žeme su visais jos gīventojais mokslas pastāto žmogaus akīvaizdoje. Tik reikia jām pažvelgti, ir tuoj žino apie visa.

Bet mokslas nepasilieka vien ant zemēs. Galin-
gais sparnais jis ir iškelia žmogū toli į padanges.
Giliai apatšioj pasilieka kaip koks mąžas gniaužtelis
didžsis mūsų zemēs rutulis. Ir mokslo šviesoje
regime, kaip skrajoja begalinėj erdvėje sauliū sau-
lės stebūklinguose skrituliuose. Visa tai taip nuo-
stabu, jog vos galima pakelti tūn mokslo šviesā.

O dār nēra jau tšia jo gālo. Kaip jis rodo į pa-
dangiū erdves, taip jis liepia ir žvelgti į āmžiu
tolības. Kas buvo šimtas, tūkstantis, tūkstantšiu
tūkstantis metų atgal, tūn mokslas išguldo, lig
būtū tai vākar ar gāl pat šiandien buvus. Kokie
buve mūsų protėviai ir botšiai - probotšiai, kaip
jie gīvene, visa-tai mokslas išguldo. Mokina net
suprasti, kaip zemē ir visos padangiū žvaigždēs
stojos, kaip didžioji Visata susitvērē.

Toku būdu mokslas žmogū lig iškelia iš ma-
zos jo vietelēs, iš tamsios jo dobutēs ir pasodina
jį ant āugšto tarsi padangiū valdono sosto, taip
kad jis gāli matiti visū pasāuliū didības ir āmžius.
Nebūtū nuostabu, kad žmogus, taip iškiles ant
mokslo kopētšiu, pradētū pasididžiuoti. Koks gī-
vis ant viso pasāulio gāl susilīginti su juom, kurį
mokslas taip apšvietes ĩra!

O tai dār ne visa, kān mokslas žmogui su-
teikia. Dar galima klāusti: Kokiā nāudā turiu

iš to žvilgio į anas tolības ir āugštības? Kad
žmogus sēdi ant pasāulio valdono sosto, tad jām
ir-gi valdīti reikētū! O tokiām reikalāvimui moks-
las ištikro ir tarnauja. Nuolatai jis žmogui tei-
kia galības. Parodo kokius turtus ir brangumū-
nus gamta slepia. Aiškina, kokie īstātīmai gam-
tos jiegas ir galības valdo. Kaip galima anais
pasinaudoti, ir kaip šios padāromos žmogui pa-
klusniomis. Mokslas ištikrūjū stāto žmogū ant
gamtos valdono sosto. Padāro īsteisībēs jį gam-
tos viešpatšiu, kuriām jį tiek paklusniai tarnauja,
kiek jis mokslo turi.

Todėl neblogas ĩra tas patarimas kiek ĩmānant
mokslo īsiteikti. Žmogui tuomet daug smagiau
gīventi. Daug jis turi pasimēgimo ir džiaugsmo.
Mokslu jis gāl net pātšią palaimā prisivilioti.
Nereik jām tiek vargti. Gamta jį uzvaduoja.

Pagaliaus mokslas dār vienā dalikā atsieka.
Padāro pātį žmogū kitoku, būtent liuosu ir dīku.
Tiek jām po akiū pastātes, tiek jām suteikes ga-
lības, iškelia jį ir iš kitū žmoniū. Ir mokslo
žmogus nesinaudoja vien gamtos bet ir kitū žmo-
niū jiegomis. Savo nesusipratīme tamsieji žmonēs
nesiskiria daug nuo gamtos jiegū. Todėl turi su-
siprātusiems arba patiems mokslo žmonēs tar-
nauti net ir vergauti. Visai negāli būti kitaip. O

norint ištrūkti iš tos vergovės, reikia mokintis, reikia sviesties. Mokslas duoda žmogui susipratimo žvake į ranką. Tad jam galima numaniti, jog žmogus negimes vergui būti. Žmogus iš giminės yra augstūnas. Tą žinodamas, jis beabejonės bandis kilti ir iškops iš vergovės klampinių.

Mokslas pagaliaus žmogui siūlo jo paties jėgas. Suządina jame visokius jausmus ir linkimus, visokius proto ir mąstymo galības. O tos daug galingesnės už visos gamtos jėgas. Tik proto įgavęs žmogus gali gamtą valditi ir ją pasidarinti jaukiu sau tarnu. Be abejonės, mokslas yra kaip kokia dieviška dovana. Esti kaip kokia gėva, dangiška liepsna, kuri švietia vien žmogaus ląbo dėlei.

.....
Sios dienos
mokslo įtekmė
ant žmogaus.
.....

Ira daug liudimų, jog tokio mokslo, kaip jį žmonės šiandien turi, žmonija niekuomet nepazino. Todėl ir nestebėtina, kad mokslo žmonės šiandien apie praėjusius amžius kalba kaip apie tamsiuosius. Tikima tiesiog, jog su mokslu žmonės išlengvo esą kile iš anos tamsos į šiu dienų šviesą. Ir dabar, būk nepasakėtai iškilusi žmonija. Galėtum kuone sakėti, jog labai didis žmonių skaitis su savo mokslu taip augstai stovi, kad beveik kakta atsitrenkia į

padanges. Ir gal nevienam subūrētū kaukolė, kad nebūtū tos padangės ištikrūjū tik mąstīmū vortinklės ir svajonū dūmai.

Tokie žodžiai išrodo kaip tuštšias mokslo nupeikimas. Bet nenori jie to būti. Nepeiktinas yra pats mokslas, o tik pasididžiavimas. Negėveno žmonės kitais amžiais taip tamsoje, kaip tikima. Jiems švietė kitoks mokslas. Kitaip jie suprato gyvenimą ir gamtą. Kitaip visa ir naudojo.

Tam galima ir priešintis nurodant ant to, kad šios dienos žmogus žmoniškiau gyvena, kad jis visokiais įrankiais ir padargais naudojasi, apie kuriuos senovėje vos vienas ar antras sapnavo, kad žmoniu apgėventi žemės kraštai visai kitaip išrodo, trumpu žodžiu, kad šiandien turime kultūrą, o senais laikais jos nebuvo.

Bet lėgiai tat nėra visai teisėbė. Berods šis on, kur dabar gyvena, senovėje nebuvo kultūros krāsto, o tik neįžengiami miškai, giriū tankumėnai. Vienok tuo laiku buvo kitur, paveikslu Graikijoje, Babyloje, o dār seniau Aigyptū ir Indū žemėj augsta, nuostabi kultūra. O kiekviena tū įvairiū kultūrū nepriligo kitai. Ir mūsų kultūra yra tik-tai kitokia. Kad ji augstesnė esanti už visas buvusiāšias, to pasakėti nebūtū teisinga.

O kaip su kultūra, taip ir su mokslu. Nėra

kultūros be mokslo. Kultūra yra mokslo žiedas. Mokslas tam žiedui teikia sėvo ir šilumos bei šviesos. Kaip ir galėtų, paveikslui, žmonės elektrikos įrankius pasidarinti, kad neturėtų mokslo apie elektriką! Ir taip lengva suprasti visi daiktai.

Bet visa tai, ramiai apmąstysius, pasirodo netiek svarbu. Daug svarbiau yra tai, ar šių dienų žmogus yra kitoks negu senovės žmogus. Kad mokslas ir kultūra augsta yra, tuomet rodos ir žmogus turėtų už senų amžių žmones prakiltiesniu būti. Be abejonės jis yra protingesnis ir apsigresnis. Mūsų kultūros žmogus augina savo protą ir miklumą visu galėjimu. Bet prakiltiesnis žmogus be abejonės yra tas, kurs visuomet ir žmoniškesniu pasirodo, kurio dora augsta, kurio sąžinė aiškiai apsigreskia, kurio išmintis švietšia.

Vargiai galės kas patikrinti, jog šios dienos mokslo šviesa apsigresviesieji žmonės būtų žmoniškesni, sąžiniškesni už praeities žmones. Vis daugiau paveikslų parodo, kad ligiai antraip desties. Givenantšioji karta tiesiog stebisi, kaip greitai puola, kas prakiltiesniu. Imkime tik ir tiesą. Tūli visai statšiai tiki, jog esą galima tiesas vienam ar antram suteikti sulig pasimėgimu. Nebėra to jausmo, jog tiesa nėra padalinamas ir teikiamas daiktas, o givėnimo istatimas. Kiekvienas žmo-

gus turi savo žmoniškas tiesas, kurių negalima nei atimti nei paduoti, o tik aplenkti arba sulaužiti. Žmogaus tiesos randasi žmoniškame jo stovije gamtoj ir žmonių draugijoje.

Bet nei neprivālome taip toli išmānimo givēlibes īzengti. Tik reikia išmēginti, ar šios dienos teistojai teisiau teisia negu seniau. Visame kultūros pasaulije skundžiasi žmonės dėl nesuprantamo nuteisimo. Kartais tasai griežtai stovi prieš paprasto protingo žmogaus tiesos supratimą. Galima rods tšia išpėti, kad givėnimas šiandien daug painesnis už senesnį. Vienok ir tūli augsti teistojai sāko, jog reikėto kitaip tiesas nusverti. Teisiamas per daug mokliškai o negana — žmoniškai.

Ta-pat mātome ir tūluose kituose daiktuose. Mokslo žmonės nebesupranta givėnimo, o givėnimas nebusutinka su mokslo žmonėmis.

Bet žiūrėkime iš givėnimą iš kitos šalies. Atsitinka kokia nepalaima, ir tuojau visų kraštų žmonės sujunda ir sukrunta gelbėti. Gražus tai istikro daiktas. Tšia pasirodo kultūra. Ir tolimų šalių žmonės gal patirti, kas toli nusiduoda, ir mielaširdingai gelbėti. Bet vos prašoka kelios vaitės, ir jau visa užmiršta. Visas jų mielaširdingumas yra išnikes. Žmonės apimti kokių vaidų, peštinių, kokių nelabų veikimų. Taip vėl

pasirodo, jog visa, kas rodės esant žmoniška, te-
gīvena tarsi žmoniū paviršūje, odoje, o ne vidūje.
Širdij ir sieloj.

Arba žvelgkime į kitą kultūriško gyvenimo
skūrū! Žiūrėkime į žmoniū linkimus, jų geismus
bei norus! Vargiai išvīsimė, kad jie kreipiasi į
tai, kas veda į Išminties Šviesā. Visuomet jie ri-
šasi ir mezgasi vienat prie kūniško gyvenimo.
Kūno erzinimai, jausmū supimai, tai tat, kas dau-
giausiai jieškoma. Mokslas, kurs padavė žmogui
į rankas visokias gamtos jiegas, tuomi ne tiek
žmogū iškėlė kiek jį joms padavė, net pavergė.
Žmogus nebusipranta nei išmintingu būti nei pat-
sai norėti. Visais linkimais ir geismais jisai ka-
binasi į gamtos turtus ir jiegas ir save užmiršda-
mas joms visai pasiduoda.

Kūno gyvenimas ir geismū karštumas jį visai
po savim pagāuna. Žmogus, kā mokslas pastātė
net gamtos valdonu, virto ištikro jos vergu. Ir
ji jį vilioja ir suvadzioja. O jis kaip kokia bez-
dzionė šiokinėja, kraipos, vargsta ir pasimėgsta
bei pasilinksmina, kol nėra sunaikines savo kūnā
ir miršta.

Atsimenant to, kas šio rāsto pradzioje aiškinta,
reikia sakīti, jog mokslas berods padidina skai-
tšū to, kas žāda palaimos, bet jis nemokina

išmanīti, kas jā ištikro ir teikia. Padāro gīvenimā
īvairesniu, duoda žmogui visokiū īrankiū, bet ne-
padidina tiek ir tikrājā jojo galībe.

Kad žmogus duotūs gamtos valdīti be mokslo
vadziū, o vien atsidėjimu klausītūs tiliū bei slap-
tšū jos rāginimū, tuomet ji jį nesuvadziotū. O
taip, žmogus nėra žmoniškesniu pastojes, ir jo
kūnas nėra sveikesnis. Labai padidėjes īra gīdītojū
skaitšius, bet skaitlingesnės ir īra ligos. Ir daugiau
īra mūsū āmziūje beprotšū, negu seniau. Tikras
kultūros žmogus serga beveik kas dienā kita liga.

Daug dār galima rašīti apie šios dienos ap-
švietimo pāsekmes. Vis tik negalės pasirodīti,
kad šios dienos žmonija īra ištikro apsišvietusi,
o tik, kad patrāukiama īra jos atida į nesuskai-
tomus daigtus ir daigtelius. Tūliems „apšvietimas“
tiesiog suteikė vienas nepalaimas, vargus, ligas,
nedorībes. Tai tikrino jau seniau neng šimtas metų
atgal garsusis Prancūzas Jean-Jaques Rousseau.
Ir jis galūtiniai patarė veikiau pasilikti be kultū-
ros, be mokslo. Tatšau jis dār nei nepazīno
mūsū laikū kultūrā ir mokslā bei jų pāsekmes.

Vis tik jis īra apsirikes. Nėra taip, kad mok-
slas žemina žmoniškumā. Kaip naudingiausias
dalīkas gāl virsti blogu, kad jis nenaudojams tikru
būdu, taip ir mokslas bei kultūra. Ne mokslo

kaltībē, kad pasirodo ant žmonių blogos jo pasekmės veikiau negu ląbosios, o patį žmonių apsileidimas. Užmiršta, kokių šale platšiausiai šiandien žinomų mokslų dar ir kitų reikėtų. Užmirštas esti ir dar vienas labai svarbus dalykas, būtent tas, kad kiekvienas darbas, patir stambusis kūniškasis, deri žmogaus apšvietimui. Pasirodītū tai aiškiau, kad žmogus patsai, savimi atliktū, prie ko gyvenimas jį vertšia. Bet užmiršta pagaliaus, kaip ištikro stojasi apšvietimas.

Mokslas ir šviesa. Mokslā ir kultūrā niekinant, nesiranda jokia nauda. Todėl garsusis Vokietų poetas Goethe sako, lietuviškai padāvus jo žodžius:

Kas daile niekina ir mokslā peik,
tān velnias visān pasigāuna veik.

Geriau ėra suprasti, kiek ištikrųjū mokslas gāli atsiekti. Žmogui parėjus ė šį pasāulį, gyvenimas jį visaip mokina. Ir žmogus išmoka girdėti bei regėti, ragauti ir pajusti, pagaliaus ir užuosti. Taip gyvenimas žmogūje nevien gamina visokius pajutimus, jausmus ir vaizdelius, kurie jo omenį pildo, bet jis ir āugina ir stiprina visas prietaisas gyvenimo ėtekmėms priimti, būtent visas pajustis, regles, arba kaip jas vadintum. Galima sakīti: šviesa āugina akis, balsas ausis, ir tt.

Tokiu būdu žmogaus kūnas pastoja priimančiu gyvenimo ėtekmes. Bet jis ir pasidāro tinkamu žmogui apsireikšti gyvenime. Žmogus išmoka kūnā šiek-tiek tiksliai valdīti, būtent eiti ir žodžius tarti. Ir toliau, jo sāmonei vis daugiau pasipildžius visokiais jausmais ir vaizdeliais, jis jā vis geriau išreiškia savo kalba. Toji vėl ir savo būdu pasidāro ėrankiu gyvenimui pažinti ir žmogaus žinojimui apsireikšti.

Gyvenimas dar daugiau atsieka. Jame nesirodo vien paprastos gamtiškos ėtekmės, bet ir āugštesniosios, tai esi žmoniškiosios. Kūdikis patiria tėvū ir broliū bei seserū meile, patiria tėvū kantrumā ir teisingumā, protā ir išmānimā, ir tt. Ir tuomi tokios-pat ėpatībės jame žādinamos ir jame pradeda āugti ir apsireikšti.

Gyvenime, kur žmogus užgimdamas iš lengvo susivokia, nėra tiktai paprastū gamtiškū ėtekmū, bet randasi tšia ir visokiū kitū, prasidedant su tuo, kas ranka nutverinama, ir pasibaigiant su tuo, kān kitaip negalima vadint negu žmonišku-dvāsišku, net jau dievišku. Visa-tai apsireiškia paprastame gyvenime. Reikėtų tai šimtā kartū apmāstīti ir patirt mėginti.

Nepalaima berods, kad kartais jāunas žmogus to nepatiria, arba, kad jām negalima to patirti.

Tuomet visa-tai ir jame negāli lāvinties. Ir apgailētini tie zmonēs, kā gīvena tokiamē padējime, kur jiems nespindi zmoniškumo šviesa. Taip ir juose ji negal pareiti ī atvirumā, pasilieka apdengta, ir slopsta.

Bet neziūrint ī visa-tai, gīvenimas paprastai dvejopu būdu zmogui naudingas. Jis padāro ītekme ant zmogaus ir, antrā ēmus, augina jo kūno jiegas, pildo jo sāmone ir zādina šiek-tiek net jo zmoniškumā. Sulīginant su tuom, mokslas labai menkas. Zmogus vīriausiai savo kalba sutveria visus gīvenimo reiškinius, ir patšia kalba save ir savo gīvībe apreiškia. O koki svarbi gīvenime esti kalba, toksai svarbus mokslē īra rāstas. Norint mokslo īgīti, reikia rašīt ir skaitīt pasimokinti. Vienok, kaip kalba visū pritīrimū tik dalelī susemti tegāl ir apreikšti, taip dār daug menkesnī suseka rāstas. Ir tuomi jau parodīta, kiek siauresnis mokslas īra uz pātī gīvenimā. Toli jis pasilieka atgal uz pritīrimā.

Bet ir nēra jo taikoma āuginti zmogaus jiegas, o vien jām ziniū suteikti. Mokslas visai neatsiziūri ī zmogū, nesirūpina tuom, koks ir kas zmogus, kurs nori mokslo, bī tik jo atmintis priima mokslo zinias. Aplamiai sprendziant, mokslas vien teikia ir beveik visiškai guldosi ant atminimo.

Ir tuomi dār labiau jo siaurumas pasirodo. Galima sakīti jī vien renkant zinias ir jas sukraujant ar tai rāstuose ar zmoniū omenīje.

Tuomi prieiname prie svarbiausio dalīko. Visi numānom, jog zmogaus kūnas, su savo akimis, ausimis, ir tt., īra prietaisa regimāmjām pasāuliui pažīti. Pasāulis su savo ītekme susitinka su zmogumi zmogaus sāmonej. I tāt sāmone ir mokslas savo zinias dēsta. Tāsias zmogus gāli priimti arba praleisti. Kad jis jas priima, sākoma, jis jas išmāno. Ko jis neišmāno, tat berods gāl pasilikti jo omenīj, vienok tat būs vis tik kaip koks svetimas, painus turtas. Kuo daugiau tokio īra zmogaus omenīj, tuo menkliau jām esti galima jī išmanīti, juom pasinaudoti. Išmānimā nei gīvenimas nei mokslas negāli ī zmogū idēti. Jis kīla iš paties zmogaus. Jis gāl jame būti uzādinamas. O tik tuomet, kad zmogūje išmānīmas stojasi, kad Išmintis apsireiškia, tuomet zmogūje īra šviesu, ir tuomet jis īra apsišvietes. Išmintis vienat īra tikroji zmogaus šviesa. Apsišviesti nēra daug mokslo turēti, arba visai gīvenus būti, o tik zmoniškesniu, išmintingesniu pastoti. Nei gīvenimas neigi mokslas neduoda šviesos. Jie tik tarsi Išminties ugnī kūrena. Pasiliekant

prie to paveikslo, suprantama lengviai, kad per daug uždėjus ugniakurio, ugnis slopsta, šviesa nįksta. Todėl mokslas lig įpatiško laipsnio berods ĩra labai naudingas. Toliau tik su skirtais derėjimais.

Tuom tarpu mokslas visiškai nesirūpina tuomi, kaip reiktų su žmogumi apsieiti, kad jo išmintis vis daugiau sušvistų. Be abejonės auginams protas. Vienok protas ne išmintis. Tėra jis tik ans tvarkusis žinių, tai omenies vaizdelių, susipinimas. Kas daugiau žinių turi, tām viskas omenėje lengviau tvarkos, jis geriau „supranta“. Todėl mokslo žinios tām žmogui sunkiai suprantamos, kurs ne turi omenį gentiškų žinių. Bet jų turint, ir naujāsias lengviau priimant, žmogui rodos, kad gyvenimas pasidāro aiškesniu, šviesesniu. Ir žmogus tiki save esant mokslo žiniomis apšviestu. O jis tik daugiau regi. Mokslas jām duoda daugiau partirti, matīti, bet jis pats turi akių, tai esti išmānimo ir tojo šaltinio, būtent išminties, turėti. Ir visas iškilimas mokslo galibe tėra uzlipimas ant mokslo žinių kupetos. Regėjimo galibė, tai esti išmintis, mokslo nėra teikiama. Kad žmogus pats neregėtų, mokslas jį nepadārītų regintšiu.

Paprastu būdu mokslu apšviesti tėra āklas apšvietimo bandimas, kurs labai tankiai ligiai aptamsina. Silpnai primātantšiam paduoki daug

žiūrėti, ir jis pagaliaus nieko nebegalės matīti, ir-gi to nei nebenorės. Ne tik ākīs, bet ir noras būs sugadintas. Todėl kaip žinoma āugštesnių mokīklų vaikai ir labai vangiai tesimokina. Kiekvienas āugimas, kiekviena pažanga, kad ji ir skaudi, pasilieka maloni, zuvimas, nįkimas visuomet ĩra nesmagus. Ir tik, kad menkesnis dalīkas žūva, jeib āugštesnis galėtų tarpti, pajautšiamė ir tuomet dzaugsmā. Bet paprastai āugštesnis mokslas nesukelia dzaugsmo, kaip iš tikro būti turētų. Vaikai mokinasi vien atsiekti norėdami kokī žemesnī tikslā, ĩgīti smāgiā vietā gyvenime, ir tt., o ne apšviesti. Visa-tai liudija, jog jų mokslas neveda tiesiog ĩ āugštesnī žmoniškumā, netarnauja be klaidų tikrajai žmogaus pažangai, nesijungia su giliausiu žmogaus noru.

Kuomet būsime suprāte, jog šviesa nepareina iš mokslo o iš paties žmogaus esībės, tuomet daug geriau būs galima mokslu pasinaudoti šitai šviesai sužādinti. Mokslas, kultūra, visas gyvenimas, kaip aiškinta pradzioje, turi tiktai prietaisos vertībe. O darbo prietaisos neturētų jo trukdinti. Jeigu tat atsitinka, tad reikia prietaisas taisīti, arba išmokti jomis geriau apsieiti. Numesti turime, kas mus kludina ant pažangos tāko, kas neleidžia šviesai uztekėti.

Mokslo painos. Mokslas, kurs šiandien pirmoj vietoj stovi, liepia žmogui žvelgti beveik tik į vieną gamtos reiškinį, būtent į matėriją. Visa kitą tiki esant matėrijos šėšėliu, arba to visai ir neboja. Ir todėl ne vienas jau mokslininkas pradėjo į šitą siaurumą rodėti sakėdamas, kad toks jau gamtos reiškinis kaip matėrija esti ir jėga, sąmonė, protas, ir tt. Ir visi jė guldosi ant įpatingo neregimo pāmato. Vienas gamtą tīrinėjās mokslininkas tiesog juokuoja aiškindamas, koks įpatingas esās tikėjimas tūjū, kā sāko matėrijā esant regimo pasāulio pāmatas, o tatšau toji matėrija tiktai esanti jūjū māmimo dalėkas, jokiu būdu nēra nei regima nei nutveriamo.

Toliau mokslas visai nemėgina didi žmoniū pritīrimo dāli. Visa, kas žmoniū prietaruose randasi, ir tūli kiti gīvenimo reiškiniai, visai dār nēra išmėginti, nei tikrai bandīta tai mėginti. Daugumas mokslininkū bijosi tuom prasidėti. Ne vienas anū drāsījū, kā rūpinos tokiais tīrinėjimais, kitū nupeiktas tāpo, jeigu nepašauktas tiesiog suklidėliu.

Didžiai girtina esti, kad mokslininkai atsargiai tuomi apsieina, kān jė iširti nori. Vienok tūli atvirai sāko, jog išleidžiant į tīrinėjimā, paveikslui žmogaus skirtumo nuo prigimties, visas su tiek vargu pastatėtas mokslo bokštas griūva. Tuomi pasitikrina, kad mokslas guldėtas ant sumanėto pāmato, kurī judinant, visas mokslas juda. Todėl moks- las turi vengti visa, kas jī sugriauti galėtū.

Labai įpatingas ėra mokslas įpatšiai viename dalėke. Ant tūlū gīvenimo klāusimū jisai atsiliepia: „To mes nežinome ir niekuomet nežinosime.“ Apsisukus vėl kalba apie pažangā. Rodos, kad ėra pažanga, pagaliaus žmonės turėtū užlipti ir ant āugštesnio išmāmimo laipsnio. Bet lėg tai nei netikima. Tūli supranta pažangā esant vien pavidalo pasitobūlinimu. Vos vienas ir antras mokslininkas bailiai prataria, kad pažanga esti dvejopa, būtent kad pavidalas pasitobūlina, ir sāmone bei jos šaltinis daugiau pasiskaidrina, kad išmintis sušvinta. Abu dalėku atsieina gretėmais. Bet pavidalo pasitobūlinimui pasibaigus, eina tolin dār išminties arba viso žmoniškumo tarpimas.

Tik mokslas apie tai nieko nesāko, kaip galima tinkamiausiu būdu žādinti išminti. Paprastai tikima, jog kiekvienām duotas prigimtimi įpatingas išminties saikas, o tasai negāl būti nei pa-

didinams nei pamâžinams, vien galima išmukti juom geriau pasinaudoti.

Vos kelis metus atgal tûli mokslininkai tvirtai tikêjo Išmintî esant vien kûno îpatingumas ir nieks kits. Nuostabus labai toksai tikêjimas. Sulîg juo ta iš kûno pastojusi Išmintis, kuri todêl neturi savîj jokios esîbês, gâlinti išmanîti save pâtšiâ nieku o kûnâ esant esîbe. Rodos tai išmanîti kûnas turêtû galêti. Paprastai kitâ dalîkâ išmanîti tegâli tat, kas âugstesnis uz jî îra.

Bet jeigu taip ir bûtû, kad Išmintis stojasi iš kûno, tad reikêtû tuomi pasirûpinti, kaip geriausiu bûdu tat îvîkti galêtû. Aišku bene esti, kad kûnas turêtû bûti sveikas, toliau, kad jis nebûtû apsunkinams jokiû slogû, jausmû, erzanimû, kad galva nebûtû prikimsta visokiomis sukraipîtomis mintimis. O jeib atsirastû galvoj Išmintis, turêtû galva bûti mankstinama, bet nepaprastu „galvos lâuzimu“, o jos minkîmu ir braukîmu. To berods nieks nedâro. Vis tik bûtû nuoseklus toks veikimas.

Išmintingieji sâko, jog Išmintis îra visur ta pati savo gîvenimo laipsnîje, kaip sâulês Sviesa regimame pasâulîje. Tik Išmintis neapsireiskia visuomet lîgiu skaistumu. Aiškesnis arba silpnesnis jos apsireiskimas deri iš to, kaip kokia îra žmogaus prigimtis. Išmintis îra liepsna, o pri-

gimtis žvâkê. Žvâkei esant netinkamai, ir Sviesa menka. Norint geresnês Sviesos turêti, reikia gerinti žvâkê. Norint îgâuti skaistesne Išmintî, reikia taisîti prigimtî.

Vienok nêra Išmintis prigimties duoklê, kaip ir liepsna nesutveriamâ žvâkês. Bet žvâkê îra liepsnos ir tosios Sviesos prietaisa, o taip-gi esti prigimtis Išminties išlîga. Sâko išmintingieji, kad Išmintis îra visai kitoks Visatos pâmato apsireiskimas negu kûnas. Ir silpnasis numâno, jog matêrija ir visi vien matêrijâliški pavidalai îra dalîkai, kurie nesizino, neturi saves-zinojimo, o Išmintis tat îra, kas save zino. Toliau visi giria, kas išmintinga, o peikia, kas neišmintinga, juokiasi iš girtuoklio, kurs nebsizino, kas atsieina su juom. Ir aplamai žiûrint, pasirodo visur žmoniû noras, kad Išmintis viršû palaikîtû ant viso, kas regima, tai esti ant — matêrijos. Aišku, kad Išmintis îra galîbê, kad ji îra Sviesa, kâ per prigimtî apsireiksti steigiasi.

.....
Kaip mintis klu-
dina apsišvietimâ. Žmogaus prigimtis, taip gâ-
..... lime pâtis išmêginti, turi tris
..... gîvenimo skîrius. Paviršutinis îra kûniškasis gîvenimas, kurs beveik visai tamsoje stovi, tai esti, jis nepareina î mûsû sâmone, nepastvoja mums tiesiog zinomu. Antrasis

îra geismû, karštumû gîvenimas. Tasai mûsû sâmonēj pasidâro zinomu, kaip koks šešeliû blâškîmas. Tretšiamē skîriûje gîvena mintîs. Tšia sâmonê kuo daugiau švietšia. Nêsa uz šito gîvenimo skîriaus plûsta Išminties šaltinis. Lîgiai todêl mintîs ir îra labai svarbios visame žmogaus gîvenime. Jos pirmiausiai sulaiko Išminties šviesa, kaip vêl, antraip vertus, jos jâ gâl îtekmingesne padarîti.

Mintîs îra pradžia viso sâmoningo žmogaus krutêjimo ir veikimo. Bemintis žmogus nieko ir nedâro. Kuo skaitlingesnês bûs atplaukiantšios jo mintîs, tuo bûs jis ir daugiau vikrus, veiklus. Berods turi mintis susijungti ir dâr su geismu arba nors su linkimu, kurs tiesiog pasieka kûnâ. Kaip sâmonê nêra mâtoma, taip ir nêra regimas jos turinîs. Vienok žinant, kaip nusiduoda žmogaus veikimas, galima iš jojo ir suprasti, kokios mintîs žmogaus omenîje gîvena.

Mintîs gâl bûti vadinamos veikimo sêkla. Bet reikia gerai suprasti, jos îra diegai ir daigtai. Jos gîvena neregimâm gîvenimo skîriûje, bet iš jû stojasi, kas regima. Auginki mintî, tuomi ir augîsi veikimâ. Ir kokia esti mintis, tokis bûs ir veikalas. Nenorint nieko blogo darîti, nereikia nieko blogo minêti. Nenorint silpnu bûti, nereikia silpnu bûdu mâtîti.

Kad galêtum vienu žvilgiu sutverti mintšiû pasaulîje šios dienos žmoniû mintis, tuomet supras-tum, kodêl žmoniû gîvenimas dabartîj toks îra suveltas, supainiotas, sudarkîtas, lîg jame nebûtû tikro žmoniškumo. Žmoniû mintšiû pasaulis îra beveik kaip koks mârgas tamsiû dûmû bedugnis. Vos kibirkštelês tšia sušvinta.

Berods švietšia kiekviena mintis. Bet menka ta jos šviesa sulîginant su Išmintimi. O kur jû tiek stumdos ir briaujas, kaip šiandien žmogaus omenîj, tšia sumenkêja ir ta menkuti mintšiû šviesa, o Išmintis pasilieka apdengta kaip sâulê uz debesiû. Ir nêra kiekviena mintis lîgiai šviesi kaip kita. Visos tos mintîs, kêl apreiškia âugštesnî žinojimâ, îra šviesesnês. Visû daugiausiai spindi tos, kurios reiškia grožîbe, labumâ ir teisîbe. Tokiai mintšiai mâžumâ vienai palûkêjus sâmonêj, ji žîmiai pasipildo Išmintimi, lîg sušvistû kokia sâulês apšviesta žvaigzdê. Bet svarbu didžiai, kad ji bûtû laba mintis o kuo ilgiau parimtû sâmonêj.

Vargas, kad mûsû dienose žmonês apie tai beveik nieko nezino! Nezino nei-gi, koks îra skirtumas tarp supratimo ir išmânîmo, tarp proto ir išminties. O tik nebûtû sunku tai ištirti. Min-tîs atplaukia sâmonên pagal tikrus îstâtîmus. Jû valdomos jos gretinas ir jungiasi bei mežgasi viena

prie antros. Kad nauja mintis neranda omenį tokios, šale kurios jai galima stoties, ji tuoj ir šalinasi. Sāko žmogus: nesuprantu. Labai tankiai tas žodis girdimas. Pasirodo nesuprantama tai koks veikalas, rašinys, muzika, ir tt. Ir tik retasis težino, kām tat reiškia. Kas nesuprantama, tai vien ūra nepaprasta. Daugiau nieks. Ir kuomet nesuprantami dalykai virsta paprastais, tuomet visiems rodos, jie esā suprantami.

Kad, paveikslui, magnėtas gelzgalėlį pritrūkia, rodos visai suprantama. Beveik kiekvienas vaikas tai žino. Bet kad žmogus nieko netardamas ir neveikdamas, o vien žvelgdamas prisitrūktū kokį laukinį pūkštelį, kokį nejaukū gīvulį, tuomet tat tūliems būtū nesuprantama. Bet apmąstant magnėto pritrūkimą, pasirodītū, jog ir tai negāl būti išguldoma. Ira tai pritirimo dalykas, o šis žmogaus pritraukimas nepaprastas. Reikia vienā kaip ir antrā dalykā išmanīti. Supratimas nieko nesāko.

Arba imkime suprantama, kaip sāko, medžio āugimā iš grūdo. Ir tšia vos retasis išmāno, kaip tai nusiduoda. Ira mokslininkū, kurie tīrinėja gīvibe. Bet jie nori tai paprastu būdu akiū regėjimu padarīti. Vienok gīvibė tik apsireiškia āugantšiais pavidalais, o nesistoja pati regimai. Ira ji

dalykas neregimo gyvenimo skėriaus. Nėra ji suprantama, o tik išmānoma. Tatšau kalba tūli apie āugimā kaip apie paprastā dalykā.

Išmanīti reiškia išmintimi peršviesti, išminties šviesoje regėti. Kas tai dāro, nežiūri ar naujasis dalykas turi kokį žinomā žimį ar ne. Ir švėtimiausias dalykas gāl būti išmānomas. Išminties šviesoje gāl viskas būti regima. Bet reikia žinoti, jog tai ištikro ir galima, o po kokiomis išligomis. O to žinojimo šiandien nėra. Dār-gi nei nežinoma, kaip reikia apsisaugoti, kad išminties šviesā neaptemtū. Nežinoma, kad mintis nepriima išminties šviesos, jeigu jos negana toje šviesoje parimsta; kad nereikia todėl daug žinių rinkti ir omenin dėti, o menk ir svarbiausias bei prakiliausias, o jas ramiai omenį palaikīti.

Tūlas mokslininkas jau spėjo, ar tik šios dienos „specijāliškumas“, tai esti mokslo pasidalinimas į maziausias šakeles, neapsunkina gyvenimo išmānimo. Nujautė tasai tikrai, kaip ūra. Vienok tuom tarpu nuolatai krāujamos omenin naujos mintis, naujos žinėlės. Ir akiliai žiūrima, kad jos taikiai gretintūs viena prie kitos. Būk tai esā mokliškai. Pasirodo tad visa taip gražiai užtikrinta, visos hypothėsos, tai esti, visi spėjimai taip gerai paremti. Tveriamas tokiu būdu mokslas.

Ipatingu būdu neilgai trukus, atsiranda koks mokslininkas, kurs ima griauti, kas taip atsargiai statyta tūpo. Išrodo, jog visos tos mintis, kitaip sudėtos, geriau taikos ir teikia geresnį mokslą. Ir taip nusiduoda, jog įgāuna mokslo svarbumā iš naujo, kas simtas metų atgal mokslo buvo išpeikiama ir atmetama. Nuolatini ir nuobodūs ūra tie persikeitimai mokslo ir žmoniū sāmonej. Ir Sviesa nesiranda, o tik slopinama, kur ji pradėjo pasiroditi.

Bet gana tankiai žmonės, kurie nieko nežino apie šitus dalykus, sprendžia apie mokslo vertibę vien pagal jo prirodingimus; o tie gāl dār nei nieko neprirodo. Mokslo arba rāsto ir šiaip kokio veikalo vertibē vien tame randasi, kad juomi žmogūje žādinamas žmoniškumas. Pasiziūrējes kokī dailēs dalykā, pasiklauses mūzikos ir pasijautes palaimintu ar pašventintu, gali tikrai žinoti, kad tai buvo tikroji dailē. Skaitant mokslo rāstā, o patirant vidūje atgaivinantī skaistumā, tuomi skaititojui geriausias duotas ūra liudīmas, jog skaitomasis mokslas ūra išmintingas. Kas nužeminantšią ūtekme padāro ant žmogaus, turi abejotina vertibę, kad ir dār tiek būtū prirodingimū. Ir tik tasai gāl spresti apie dailiškā arba moksliskā bet-kokio veikalo vertibę, kurs ūra išaugines jautrumā veikalo ūtekmei tuoį išmanīti.

Šiŝon ir būtū vieta minėti, kad pamatini mokslai visi nēra išrodomi. Līg savaimi išmānomi, jie pasidāro neišvengiamai zinomais. Imkime tik paveikslui klāusimus: kas Sviesa ūra, kas sāmone, gīvībē, meilē, ir tt. Tie dalykai nēra paprastu būdu išguldomi, galima juos tik išmanīti. Išmintis neišguldo o regi. Pagaliaus Sviesa tik regima Sviesoj.

Bet išmānimas negālimas, kur jis visokiu būdu slopinamas. Labiausiai tarnauja tokiām darbui mintis, kurios priešinas viena kitai ir patšiu laiku žmogui teikiamos. Tankiai patiria tai mokintiniai. Griežtai stovi jū omenīse tikībos mokslai prieš gamtos mokslus. Ir tankiai draudžiama apie tikībos mokslus māstīti. Rodos tuomet jie griūtū. O tik reikētū išmanīti, jog tikībos mokslai beveik nieko bendro neturi su regimu pasāuliu, jog visi tikībos stebūklai tame gīvenimo skīriūje nusiduoda, kur māstīmas nieko nesuvokia, ir todėl visai bereikalingas esti. Gamtos mokslai vėl tiesiog vertšia visa išmēginti. O tatšau gana tankiai reikalaujama tikėti ū mokslininko žinojimā, ū jo autoritētā. Didžiausio tikējimo, rodos, prāšo raupliū ir kitū ligū gīdīmas „šiepījimu“.

Taip žmogaus išmintis nežādinama ir nepinama. Tikībos dalykuose tūli savo vidūje taip ilgai kovoja, kol nepapranta, baimēs priversti dėl

savo sielū prazudimo, nieko nebeišmanīti. Kiti vēl atsidēje visai ant gamtos mokslū, taip arti susijungia su kūnišku pajutimu, jog viso to, kas be to jū vidūje nusiduoda, visiškai nebepastebi. Ir taip nei vieniems nei antriems negāl užtekėti Išminties Sviesa.

Už visa, kas lig šol aiškinta, kaip karštumai apdengia Išminties Sviesą, daug lengviau suprantama, kad geismai ir karštumai trukdo Išminties apsireiškimā. Platiškai žinomas ĩra dalikas, kad nuogastis, paveikslā imant, labai suardo visā susipratimā. Nusigandes žmogus beveik niekuomet nežino gerai, kån bedārās. Bet ir nuliūdimas, baimē, pasibaisėjimas labai tamsiai apniaukia žmogaus žinojimā, kaip kiekvienas patĩres ĩra. O kaip labai žmogū apkvailīti gāl kerštas ir pavėdas, kuone kas dienā du kart matīti galima. Tik reikia atviras akis turēti. Didžiausieji paikumai, bet ir biauriausieji nežmoniškumai pareina iš keršto ir neapikantos. Žmogus pats vėliau stebisi jais. Dār visuomet gamino žmogaus karštumas vien žuvimā ir naikinimā. Didis žmonijai naudingas veikalas nesistojo dār niekuomet iš jo. Dār ir, kur tarnāvo rodos āugštieks dalikāms, jis buvo tik mirties žirgas. Nēra tiek daug kraujo pralieta dēl kitū kaip dēl tikėbos

dalikū. Jū dēl žmoniū milijonai skaudžiausiu būdu nubengti. Tūlos tautos tiesiog išnaikintos. O visa tai, kadangi karštumas suardē žmogaus susipratimā ir nuslopino Išmintį.

Labai aiškiai tū ūkanū tamsībē pasirodo, kad reikia kalbėti su karštuoliu. Nepriima jis nei jokio patarimo. Kån ir pasakīsi, visa išeis ant vėjo. Ir negālimas dalikas, kad toks žmogus suprastū. Karštumas naikina visā išmānimo galībē. Ramu pastojes, sākosi pats, kaip tik ir negalėjes klausīti tokiū išmintingū žodžiū.

Tūli berods tiki karštumā sužadinus žmogū parvesti ant Išminties kelio. Tankiai tai dāroma žmogū norint tikėbiškai priversti. Visaip jis gāzdinams, līg jis tuomet pastosiās tikintšiu. Tikėjimas ĩra iškilimo dalikas, o netoks, kurĩ galima žmogui ĩbrukti ir prieš jo išmānīmā, prieš jo vāliā. Tikėba ĩra daug āugštesnis gĩvenimas negupa prastasis. Tikėti ĩra parimti Išmintį.

Gāzdinimas ĩra tiesiog žmogaus išvaikėimas iš Išminties. Todēl rītū žemēse gāzdinimas tikimas mirties nuodēme. Prie mūsū nēra to išmānimo. Tikima tiesiog, jog nusigandes žmogus pildīs Dievo vāliā, sulīg Dievo ĩsākėmais. Neišmānoma, jog baimēs vāromas žmogus neveikia patsai, o baimē juomi. Augštesnēs doros ĩsākė-

mus pildīti ģra āugštesne ģvībe apreikšti. O tājā neīkvepia žmogui jokia baimē.

Vienok tūli tiki, kad žmogus, pabūģus velnio ir prāģaro, tuomet ir pasidarīsiās ģeresniu. Beveik sakīti ģalima, jog krikštšioniū tikīboj pirmā vietā pildo tikēģimas ī velniā. Ir sakīk kokiām tikintšīūģū, kad netiki ī velniā, tuoj pašauks tave bedieviu. I Dievā tikēti tūliems beveik pašalinis dalīkas.

Taip randasi prie mūsū toksjau nupuolimas kaip ir vietomis rītū žemēse. Ir ten īš āugštū tikībos mokslū ģaliausiai tūliems tesiliko piktūģū dvāsiū ģārbinimas. Visokios aukos joms atnešamos, miniau jos nekenktū žmoniū. Tuomet roģos žmogus pats savo ģieģomis palaimingai ģīves ir neprivalīs āugštesnēs ģaģālbos.

īš tokio stovio joks pamokslas žmogū neiškels. Baimēs apimtas ģis ģīvena karštumo ūķanose ir negāl īšmanīti mokslo. īš tūģū ģis turi āugģamas īšdidēti. Žmogū ģelbēti norint, reikia jo norā kreipti ī ramesnius dalīkus, kurie neapšiausti tiek stambaus karštumo. Taip ģis īšlengvo īškīla īš ģū, ir ģū nebepaģāunamas.

Visā šitā ģeismū, troškimū ir kitū karštumū veikimā žinant, lengvai īšmānoma, kad žmogus, supiamas ģū bangū, skandinamas jose, negālī pri-

eiti prie īšminties šviesos. Ir visas mokslas īšeina nieku ir pasilieka vienat atminties apsunkinimu. Tai ģālī ir kiekvienas ramiai manīģamas ir savo prītīrimū atsimindamas īšmanīti. Bet šīandien tai beveik visai neģinoma. Kiekvienas kupinas visokiais karštumais mokinasi, mēģina apsišviesti, eina mokslus. Nieks nemāno, jog visas trūsas turi īšeiti nieku. Negāl būti kitaip. Paģal teisībe reikētū kiekvienām, kā apimtas esti kokio ģeismo, kokios baimēs, kokio pavīdo, troškimio, keršto, ir tt., atsizadēti apsišvietimo, kol nenusistoģe būs visi karštumai. Jais sloginamas žmogus, kurs mokslus eina, turi būtinai visa atbulai suprastī. O žmogus mokslininkas, kā ģū esti valdomas, tegal sukraipītus mokslus skelbti. Nēra kitaip.

īš viso to, kas pasakīta, īšeina kuo aiškiau, kodēl šīandien tikras apsišvietimas labai sunkiai īģīnamas. Visi, taip mokītoģai kaip ir mokslus einantieģi, ģra karštuoliai, kuriū īšminties šviesa apģengta, taip kad negālī rasties tikrasis īšmānīmas. Ir mokslai visi turi likti sukraipītais. Visai nesirūģinama tomis šviesos klūtīmīs. Nēra todēl ir tikro supratimo, kaip ģū nusikratīti.

Paģaliaus vienā dalīķā tītšīa dār minēti reikia. Jis labai menk pabojamas. O jaunieģi jo labai apimti. Ira tai ģaģlumas, lītīškasis karštumas, kā

ir vadina išimlėjimu ar šiaip kokių nežinomų būdu. O jis tik su meile tiek bendro teturi kiek žemė su dangumi. Kaip tasai žmogaus Išmintis ir pagaliaus kūnā žavina, retai tikru būdu suprantama. Ir visai nėra šis on menamas koks paties žmogaus vieno nusizengimas prieš savo kūno skaištumą, bet paprastas abiejų litšių paleistuvavimas. Ira tai viena didžiausiųjų apsišvietimo klūtšių, apie ką todėl tur būti kartą platesiau kalbama.

Apsišvietimo klūtis kūne. Jau senovėje buvo žinomas žodis: Sveika Išmintis tegali giventi sveikame kūne. Ir tas žodis labai teisingas. O kad nebutų dar ir kitų liudimū, tad jau tas vienas žodis turėtų mums senovės žinojimā gana augštai statyti. Istikrųjų senovėje buvo geriau žinomos visos prietaisos apsišvietimui, kaip ir visos jo klūtis. Šiandien karštumas taip turi viršū ant žmogaus, jog žmogus nieko neatbodamas bėga paviti savo tikslā, o jį tik neprieina niekuomet. Berods nepasilieka benieko. Vienok jis tik tiki esās atsiekęs, ko norėjęs, kad ir paties jausmas tām priešinas. Žmonės šandien bėga apsišviesti, kiek imanidami, o neprieina šviesā niekuomet. Kaip ir prieitū nežinodami, kas ta šviesa. Todėl jā ir prošali prabėga.

Šviesa teuzteka visai palengva. Žaibai neduoda naudingos šviesos. Todėl reikia rūpintis užtekantšia diena. O reikia rūpintis neatgrįstant. Nelengva tat mūsų karštuoliams. O dar sunkiau karštuoliams-nežinėliams. Kaip šiaip galėtų žmogus, apsišviesti norėdamas, savo kūnā tokiu būdu marinti, kaip tai daroma „stipriais“ gėrimais ir visokiais „vaistais“. Baisių gana reginių tūli irā išvėde, kad žmogus - girtuoklis kaip givulis, ir tik dar daug baisiau, pasielgia. Kur tuomet irā dingusi augštoji Išmintis, ką žmogui tiesiog prakilnībės vainikā deda ant galvos! O kur tuomet žmogaus pažanga! Visas žmoniškumas!

Rods, tai tamsiausias reginīs. Bet iš jo galima suprasti, kokia tū gėrimū itekmė istikro esti. Tūli tiki, jog, prasiblaivus, esant visa vėl kai po senovės. O tai negalimas daigtas. Kūnas ilgai dar nešasi tū gėrimū galībėmis. Negal protas tojo būti visai jautrus, kurs jį, girtas, visiškai prapuldes buvo. Kad alkoholas taip irā sustinginis smāginės, tad jos ir toliau nebėra guvios. Visai tik palengva jos gal nusikratyti alkoholā. Žinomas dalikas irā, kad maistas ir gėrimas, kurs i kraujā parėjęs irā, tik išlėto iš kūno vėl atstoja. O tai tad, kad kūnas atsinaujina. Bet reikia saugoties, negeistinū dalikū išnaujo krāuti i kūnā.

Visi šitie dalikai platšiai žinomi. Vienok ir „apsišvietusieji“ vartoja stipriū gėrimū. Ir nieko nemąsto apie proto marinimą. Švietšiasis rodos be jokiū klūtšiu. Tūli tiki, jog mąžumā užgėrus, gāli dār geriau ir skaidriau manīti. Gāl berods būti, kad jau tūls taip ūra nusibaiges, jog alkoholo dvāsios jau šviesesnēs už jojo paties. Bet blai-vas žmogus mātō lengvai, kas iš žmogaus dvāsios o kas iš alkoholo ūra gimus. Nēra veikalū, kā, iš jo stoje, būti didi buve. Kur tai kartais tikima, tšia jau visiškai apgailėtina esti tamsībe.

Bet nenuostabu, kad taip ūra. Kur girtāvimas toks paprastas dalikas, nebegāl būti aiškaus supratimo. O jau visiškai negāl būti kalbos apie Išminties šviesā. Tūluose krāstuose, kaip imkime ir Vokietijoje, studentai turi tītšia parinktus vaitinius vākarus, kurie praleidžiami girtaujant. O kur būtū prie mažū arba didžiū, prie prastutšiu kaip ir prie turtingūjū koks šeimīniškas arba kitoks svarbus atsitikimas, kad nebūtū tasai žīmu padāromas smarku gėrimu! Visi žino, kokios ūra tos pāsekmēs, bet nieks tikrai neapmāsto, kas juom patšiu iš tikro nusiduoda.

Sākē kartā koks girtuoklis, jog jis tik vienā stiklā teisgerās. Tuomet jau jis pastojās kitu žmogumi, o tasai tad norīs ir stiklā gerti, iš ko išei-

nās vėl kits ištroškes žmogus, ir tt. begālo. Rodos tai juokas. Vienok tas girtuoklis visai gerai suprātō, kas, jām geriant, juomi nusiduoda. Žmogus, stipriū gėrimū vartodamas, žudo savo žmoniškumā, tiesiog veikia prieš gīvenimo tikslā, savīj naikina visa, kas šiek-tiek ūra iškilus.

Bet ne vien alkoholu, o ir kitais dalikais, būtent kitais gėrimais, valgiais, vaistais ir tt. žmogus tokiu-jau būdu žeminas. Negalima visa minėti. Tik tai reikia aiškiai žinoti, visa, kas žmogaus sāmone ir protā temdina, tat netinka imti ūkūnā. Visuomet būs kūnas apsunkintas, ir nesiliks tinkamu, prietaisa būti Išminties užtekėjimui. Visu-tuo, kån vālgome arba geriame, suteikiame kūnui ūpatingū įiegū. O žinoma, jog ūra pasāulīje ūvairiausiū ir nuostabiausiū. Tūlos maitina žmogaus kūnā, tūlos jī naikina. Ir tos vadinamos nuodais. O kur tiktai nuodū randasi, tā turime vengti. Berods sākoma, mąžumā nuodū sveikas kūnas gālīs pakelti, kiti jām tiesiog esā reikalingi, ir pagalaus jis priprantās prie jū, taip jog jū privālo smāgiām pasijusti. Ira tšia daug teisībēs. Vienok ar šioke ar kitokie tie nuodai, o kaip ir apie juos tikima būtū, visuomet jie pasilieka apšišvietimo klūtimis, visi jie prilīgsta alkoholui, ir jū ūtekmē tojo ūtekmei. Tik alkoholas visa kuo aiškiau apreiškia.

Dâr toks kûno apsunkinimas nuodais turi labai toli nusiekantšias pâsekmes. Nuolatai vartojami nuodai palengva visa žmogaus kûnâ persunkia. Ir pagaliaus jo kraujas maziausiose dalelêse tû nuodû pilnas. Tokio žmogaus vaikai jau iš prigimties îra apnuodîti. Apie girtuokliû vaikus tat žinoma, bet nelabai apie tûjû, kâ kitokius nuodus vartoja. Vienok protingas žmogus supras, jog pâsekmês turi bûti pânašios. O kad jos ir nêra taip labai kenksmingos, vis tik jos kludo apsišvietimâ. Ir netik vieno žmogaus, bet ir visos jo giminês.

Taip labai îprâte î savo gîvenimâ, viso to nei nezinome ir nei nenumânome. Pajautimo tâm, kuomet išmintis labiau, kuomet menkliau švietšia, tûli visai nepažîsta. Nei nezino, kad îra tai kas kita, negu proto veikimas. Bet senovêje, kaip tai žinoma apie išmintingâjî Graikâ Pythagorâ, ir šiandien dâr Rîtû žemêje, tiesiog reikalaujama, kad atsilaikîtû visû gêrimû, vaistû ir valgiû, kâ kûnâ, kad ir dâr tiek menkl marina, kas apsišvesti nori.

Ir mêsos valgis buvo ir dâr îra draudžiamas. Sâko, žmogui tat nêra tinkamas valgis. O jausmingas žmogus turi tâm pritarti. Tiesiog baisu îra gîvuli žudîti ir jo lavonu maitinti savo kûnâ.

Nedaug skiriasi toks bûdas nuo žmogêdziû bûdo. Žmogaus kûnas, mat, visai gîvuliškas dalikas.

Bet apie tai galima visaip kalbêti. Žmogus, kurs prie to priprâtes ir to geidžia, negâl tuoj visa kitaip suprasti. Kaip išrodinêta, jo mintis, jo geismai, o pagaliaus ir kûnas to neuzleidžia. Ir nekiekvienas lîgiu bûdu valgiu ir gêrimu apsunkinamas kaip kitasis. Vienok tiek gâl ir silpniausâm bûti suprantama, kad vâlgîti vien reikia dël kûno išmaitinimo. O valgîti ir gerti tik skanumo arba kûno erzino dêlei, jau blogas îra pasielgimas ir todêl netinka, apsišvesti norint. Berods valgis ir gêrimas turi bûti skanus, o dâr gi labai. Jo skanumas îra liudîmas, jog jis tinka kûnui maitinti. Bet kuomet valgiai ir gêrimai vien jû skanumo dêlei vartojami, tuomet jie jau pasiâm žmoniškumui pavojingi.

Tûlâm gâl šie aiškinimai pasirodîs labai keistais. Ir nevienas be nemanîs, jog nêra galima žmogui taip gîventi, kaip šišon patarta. Teisibê, mûsû âmziûje labai nepaprastas ir todêl sunkus bûtû toks gîvenimas. Vienok zinant gîvenimo îstâtîmus, reikia sakîti, jog jie to reikalauja. Tatšau visi tie, kâ nori žîgiu îgîti, kas verta pasirodo, težino, jog negalima ant vietos perkeisti gîvenimo. Kas, paveikslui, paprâtes mêsos vâlgîti, negâl

tuom žīgiu nuo jos atsisakīti. Greitai jo sveikata sumenkētū. Visuomet reikia gamtiškai gīventi. O gamta šoliais nešoka tolīn. Be to vien atsilai-
kīmas nuo mēsos dār ir nepadāro išmintingu.

Pagaliaus reikia minēti ir tas apsišvietimo klūtis, kurios kūne atsiranda žmogui dirbant. Paprastai mānoma, jog sunkiai dirbās žmogus negāli apsi-
šviesti. Tai tiek teisībē, kad žmogus bedirbdamas negāli iš knīgū pasimokinti. Ir kraujui labai su-
judus negalima ramiai manīti ir išmanīti. Vienok tēra reikalinga maža valandelē atidūsio, ir tuoj esi tam galingas. Sunkiausias dārbas nēra apsi-
švietimo klūtis. Gāl kartais rods trukdīti īpatiškā apsišvietimo būdā, kad jis, paveikslui, žmogū tiek priveikia, jog jām būtinai reikia ilsētis ir miegoti. Bet aplamai imant kiekvienas dārbas, ir gi toksai, īra tiesiog naudingas apsišvietimui, kadangi jis žā-
dina jiegas ir daugina pritīrimā.

Tuomet berods būs kūniškas dārbas ir veiki-
mas vis apsišvietimo klūtis, kad jis susijungs su geismais ir troškimais, juos sukeldamas arba jiems tarnaudamas. Tat aišku iš āugštšiau paduotū iš-
guldīmū. Būtū todēl galima tuom šišon ir baigti. Tik vienas dalīkas negāl pasilikti neminētu. Ira tai litiškas žmogaus gīvenimas ir veikimas.

Apie tai bene būs tītšia platesnis rāstas lei-

dziamas. Tuom tarpu gāl užteks keli žodžiai. Litiškame gīvenime apsišiekia īpatšiai stebūklin-
gos kūno jiegos. Suprantamas dalīkas, kad jū tikrasis ar netikrasis naudojimas turi labai žīmu pasidarīti ant žmogaus kilimo, ant jo pažangos. Ir aplamai imant reikia sakīti, jog negamtiškas litiškas gīvenimas, tai esti, kad litiškos jiegos ne-
naudojamos gaminimui, o tik kūniško pasimēgimo dēlei, turi tiesiog padarīti negālima Išminties už-
tekėjimā.

Ir nēra žmogaus, kurs negīvendamas litiškai sulīg gamtiškais īstātīmais, galētū aiškiā ir skaist-
šiā Išminti apreikšti. Todēl ir Katalikū bazny-
czia draudžia kunigāms apsivesti. Vienok vien kū-
niškas atsilaiškimas dār toli nepadāro išmintingu. Kuomet geismai širdyje gīvena, tuomet visas at-
silaiškimas īra tik monas. Geismai dār daugiau tamsina Išminties šviesā negu kūno veikimai. Ir todēl toks draudimas īseina nieku, kad neiškīla draudžiamasis iš geismū sūkurio pasišventindamas tām, kas skaistu. Kuomet jis to darīti dār ne-
īstengia, jām būtū geriau, kad vestū. Jo Išmintis, kad ir neāugtū, tad pasiliktū nors šiek-tiek giedra, kadangi nesusiūktū tiek tamsiū karštumū ir ne-
valībūmū.

Kaip situose, taip ir kituose dalīkuose už vis

îra svarbu, kad zmogus liktûs tîru, valîbu. Tîru bût norêti, îra geras zîmis. Kas nejautsia purvo, stovi labai zema. Ir norint pakilti dvâsiškai, būtina reikalinga îra meilê î grînumâ ir skaistumâ.

o o o o Apsišvietimo išlîgos. o o o o

Žmogaus uždavinîs. Žmogaus gîvenimas îra visiškai kitoks negu kitû gîviû. Tieji tarsi nesami gamtos atsivêrimo jiegû, pažangos îstâtimo. Todêl ir visas jû gîvenimas îra toks zîmiai gamtiškas. Gamta jais pati statšia ir be klûtšiû veikia.

Žmogus berods ir negâli stoties šale gamtos. Jisai, kaip koks jis mâtomas, taipojau îra jos pavidalû vienas. Ir visas žmogaus tarpimas ir kilimas îra nešamas galingos îstâtimû prievartos. Vienok toji neapsireiškia ūmai. Žmogus turi gana laiko ir vietos savaip gîventi. Ir tik ilgai ir platšiai gîvenes, jis atsitrenkia î prievartâ. Bet kol tai neatsitinka, jis dâro ir veikia, kas jâm pamêgsta.

Tankiai todêl ir sâkoma žmogû negamtiškai gîvenant, arba, jî pasielgiant gîvuliškai. Nêra tai teisinga. Kad žmogus negamtiškai gîvena, jis nepuola atgal î gîvuliškumâ. To jis negâli. Bet jis puola î biaurumâ ir baisumâ. O gîvulis, ar

Siaip ar taip, vis pasilieka gîvuliu ir gîvena gamtiškai.

Tasai baisumas, kâ kartais „žmogumi“ apsi-reiškia, îra sukilimas galingû jiegû, kurios tik iš dalies têra gîvuliškos, o iš dalies visai kitokios rûšies. Paties žmogaus tuomet neblieka nei menkiausio zîmio. Žmoniškoji šviesa, būtent išmintis, visiškai padingsta. Baisumas îra tamsos galîbê.

Žmogus, kaip jis akims pasirodo, îra krûva îvairiausiûjû ir stebûklingiausiûjû jiegû. Kol nêra jos pabudusios, jûjû lîg ir nebûtû. Bet nêra, taip sâkant, tuomet neigi žmogaus. Neapsireiškia nei jo valia, nei išmintis. Siautsiant gîvenimo vêtroms, prigimties jiegos išlengvo bunda. Ipatšiai tâm naudingas îra kultûrinis gîvenimas. Svarbus taipojau ir mokslas. Ir kaip iš paprastû dalîkû pasidarîti galima plaišinimo prietaisas, taip ir žmogaus prigimties jiegos gâli tapti naudingomis o ir labai pavojingomis. Jas išauginus reikia būtina jas ir suvaldîti. Tuomet îra jos tiek naudingesnês tarnâvimui, kiek didi jû galîbê.

Tik jas suvaldîti tegâli patsai žmogus. Nêra jis regimasis žmogaus pavidalas, nei geismû ir nei mintšiû gîvenimas. Visa -tai îra jâm tik suteikta gimimu. Todêl ir vadinama prigimtimi. Patsai žmogus îra dvâsiškas, îra pati išmintis, Va-

lia ir Esībē. Ir vien šitai trijībei tegalima suvaldīti prigimties jiegas. Tik ji turi taipojau pabusti regimame žmogūje. Ir greta anuo prigimties jiegū sukilimu didesne, tvirtesne, šviesesne pastoti.

Gīvenimas jā taipojau žādina, kaip ir prigimties jiegas. Tik neturētū tosios daugiau o žmogus menčiau pabusti. Tuomet jū suvaldīmas nėra gālimas. Dār līgiai ir īra toks mūsū gīvenimas, kad jis tik vis paskiau atsieka pātī žmogū.

Tasai be to ir labai īpatingu būdu gīvena su savo prigimtimi. Josios jiegū krūvoj jisai esti kaip kokia šviesa, kuri taip su jomis susiliejusi īra, kad beveik vienu su jomis žinosi. O toks īra tšia gīvenimo īstātīmas: Kuomi žmogus žinosi vienu esantšiu, tat jis ir esti, ir tokia īra ir jo sāmonē, jo žinojimas ir pasizīnimas.

Dār mūsū āmžiaus žmogui nuolatai ir īkalbama, būk esas patsai savo prigimtis ir nieks kits. Nuolatai su ja jis suāuginamas, ir todēl īra su ja ir labai suāuges. Tik pritīrimas išvien tāt vienībe ardo. Išvien jis žmogui parodo, kaip jis savo prigimties jiegū pavergiamas. Ipatšiai aiškiai tai apreiškia kultūros žmogaus pritīrimas. Taip viens kitām priešinas pritīrimas ir mokslas žmogaus omenīje, ir žmogus pasilieka, koks bu-

ves. Negāli kilti, nežinodamas kaip ir kur. Ir gīvena toliau savo paprastoj prietemoj. Kad nors kas jām pasakītū, jog jo uždavinīs īra savo žmoniškumā žādinti ir stiprinti! Gāl tuomet to ir panorētū ir darītū. Ir pasijaustū bezengiās švieson.

Tuom tarpu jām tikrinama, jog nėra nei tos vergovės, kā jis gīvai pajautšia. Esanti toji tik jo paties dingstis. Palaimingu būdu nors dār patariama, kad žmogus susivaldītū. Kad tai tik ir īsikāltū kultūros žmonēs! Be abejonēs tuomet kas kart aiškiau išvīstū, jog īra vienas, kas valdo, o antras, kas valdoma. Suprastu save atskirti nuo savo prigimties. Ir tuomi parimtū daugiau savīje ir būtū šviesesni, skaistesni.

Tik tas atsiskīrimas nuo savo prigimties nėra toks lengvas dalīkas. Labai drūtšiai ji prisikibusi prie žmogaus. Ir tūliems rodos, jog atsiskirti nuo jos īra atsizadēti visiems gīvenimo smagumams, net patšiam gīvenimui. Todēl tankiai apie tai kalbama kaip apie paties naikinimā, arba apie peiktinā silpnutšiu nesusipratimā, apie gīvenimo niekinimā ir bēgimā iš šio pasāulio. O tik kiekvienas nors šiek-tiek iš pritīrimo žino, jog pasiduodant prigimties jiegū linkimams, išaina silpnas žmogaus apsireiškimas, bet pasiduodant tāt, kas gražu, teisu, prakilnu, trumpai, kas tikrai žmo-

niška, stojasi didžiausieji ir geriausieji žmonijos veikalai.⁴⁾

Be to ans persiskiriamas nėra regimas, erdvinis dalikas. Ira jis skirtumo žinojimas, žinojimas žmogaus liuosībės arba dīkībės. Ir todėl žmogus šitu žinojimu kartu ir iġija galibe prigimties įiegoms valditi. Tuo žinojimu jis tiesiog išauga iš prigimties priespaudos bei vergovės ir iš jos tamsos.

Nieks negal žmogū iš jos išvesti. O tik jisai pats. Nieks šiaip negal jį pastatiti ant aūgštesnio stovio, kad jis pats nepasiilgsta, nenori to prakilnumo. Tik paties žmogaus pasirūzimas ir noras gāli jį iškelti iš prigimties, taip kad išauges iš jos jā pilnai ir suvalditi gāl ir ja pasinaudoti šiame pasāulije apsireikšti pilnoj žmoniškoj šviesoj, grozībėj ir didībėje.

Prigimties priuošimas. Iš pritirimo esti zinoma, kad tamsus yra tas žmogus, kurio prigimtis yra bukli ir žiauri. Toks žmogus paprastai visai gamtiškai gyvena. Jojo visai kaip ir gīvuliū prigimtis pildo savo reikmenes. Patsai žmogus save nejautšia, o tik vien savo pri-

⁴⁾ Taip ir rašte: Dr. Paul Deussen, Elemente der Metaphysik, perskīrime: Ueber das Wesen des Idealismus.

gimtī. Nēsa, kad menkas yra mintšiu gyvenimas, linkimai vangūs ir tiktai sapningi geismai, tuomet patsai žmogus taritum padinges esti savo prigimtīj. Toji jį visiškai yra išrūkusi į savo nesizinojimā.

Kitaip atsiranda, kad prigimtis visokiū erzinimū, skausmū ir smagumū užgaunama. Tuomet žmogus esti priverstas savo prigimtimi net visu savo gyvenimu daugiau pasirūpinti. Ir stojasi šia visai įpatingas judėjimas. Kad jau paprastai prigimtis yra ivairiausių įiegū krūva, kuri nuolatai ardoma ir iš naujū įiegū naujai kraujama, tad kuodaugiau žmogui patšiam prigimties dėlei triūsiant. Kaip kūnas ivairesniais valgiais maitinamas, taip ir geismū ir mintšiu gyvenimas aprūpinams guvesniais dalikais.

Tuomet žmogus jautšiasi šviesesniu ir tvirtesniu. Bet ir patiria, kaip šita jo šviesa ir jo tvirtumas visai toks, kaip kuomi jo prigimtis maitinta. Toliau ir pasirodo, jog pagal tai tankiai prigimtis viršū palaiko ant žmogaus ir pagaliaus aiškiai išreiškia savo linkimā: būti šelpiama paprastu būdu.

Iš viso to matiti, kad prigimtis tokiū naujū įiegū reikalauja, kokiomis ji patlab apsireiškia; kad pagal tai žmogus jautšiasi šviesesniu ar tam-

sesniu, tvirtesniu ar silpnesniu ir prigimtšiai ver-
gauja arba ją valdo. Prigimtis todėl gal ir turi
būti žmogaus tikslams priruošiama. Jos mintsiū
ir linkimū gyvenimas turi būti perkeitšiamas ir
kūnas maitinamas geriausiu būdu sulig gamtos
įstātīmais.

Matīdami žmogaus puolimā, tūli tiki aplinke-
nības tai padārant. Ir šālinas nuo „svietiško“
gīvenimo ir nuo „nelabūjū“ draugū, kā „žmogū“
tik išvadzioja. Nezinoma tiems žmonēms, kad
kūnas veikia, kaip geismai jī vāro. O tie vėl su-
kīla, kaip juos mintīs vadzioja. Todėl nieko ne-
padāro žmogaus bēgimas nuo „svieto“. Reikia
prigimtī priruošti gerām tarnāvimui. O kadangi
prigimtīs galingiausieji apsireiškimai prasideda iš
mintsiū, todėl šitā priruošimā tegalima tink-
miausiu būdu atlikti prasidedant su mintsiū gīve-
nimo taisīmu. Aiškiai īra ir paprastām žmogui
numānoma, jog savo prigimtī tegalima valdīti iš
mintsiū āugstībēs. Su mintimis žmogus tarsi
artšiausiai susieina. Jomis jis gāli paliepti linki-
māms ir geismāms ir tais toliau kūnui. Norint
īgauti pilnā valdžią ant prigimtīs, tik tokiu keliu
tegalima prie to prieiti.

Kas prasidētū pirmiau su kūno atnaujinimu,
paveikslui su atsilaiķīmu nuo alkoholo ir viso to,

kas kūnā apsunkina, menkai kā atsiektū. Kū-
ne berods palengva niktū linkimas stipriai pri-
sigerti. Ir daug piktenībiū ir žiaurumū žmogus
išsvengtū ir jū nepadarītū. Vienok visa tai būtū tik
menka dār nauda. Pareitū žmogui proga, rastūs
išvadziotojū, ir jis gīventū kaip seniau. O be abe-
jonēs vien tai svarbu, kad žmogus visuomet, ko-
kios ir būtū aplinkeniībēs, pasielgtū protingai ir
žmoniškai. Bet jām tai tēra galima, kad jis savije
toks tvirtas pastojes īra, jog jokie įkalbinimai ir
viliojimai jī apversti nebegāl.

Šitā tvirtumā negalima kitaip priruošti, kaip
žmogaus mintsiū ir linkimū bei geismū perkeitimu.
I visai kitā šālī jie turi krīpti. O tik ne vien tai.
Berods galima lengviausiai suvaldīti savo
prigimtī, atīdā kreipiant nuo netikusio
dalīko į kitā. Nieko nedāro, kad tasai ir šiaip
niekām nevertas. Vis tik žmogus išvengia ne-
geistinā vergove. Ir būtū gerai, kad nors tai
žmonēs platšiau ir aiškiau žinotū! Vienok svar-
biau už visa tat īra, kad žmogaus mintīs ir lin-
kimai, jo visas vidus krīptū į paties žmogaus
esībę, į jo vidaus pāmatā. Tuomet stotūs žmo-
gaus išmintis ir Valia, visa jo šviesa ir tvirtībē.

Taip žmogaus prigimtis turi būti priruošiama
jo apsišvietimui jā taisant iš vidaus, joku būdu

iš paviršaus. Kad būs kitoks pastojes jojo pasaulio ir žmogaus gyvenimo supratimas, būs ir kitokie jo linkimai, geismai ir sapnai, ir pat jojo kūnas priešišis tūliems valgiams, gėrimams bei veikimams. Ir vėl būs žmogui galima geriau suprasti ir manėti. Slinks žemėn tokiu būdu visos apsišvietimo klūtis. Prigimtis visuose savo gyvenimo skėriuose būs giedresnė ir pati žmogaus šviesa galės aiškiau spindėti.

Keli patarimai. Prigimtį norint pertaisyti, reikia pirm viso žinoti, jog visa-tai tik visai iš lengvo tegali nusiduoti. Palengva teauga augmeniai ir kiti kūniški pavidalai. Palengva ir tegali kitokiu virsti prigimties vidus. Kām nepasiseka visa tuojau, tas neturėtų nusiminti. Tamsumai, kurie šalinami, vis išnaujo sukila, kol tėra jų ir menkiausias kvėpas. Tik nereikia sustoti auginus naujas skaidresnes mintis, švelnesnius jausmus, linkimus, geismus, maitinus savo kūnā valībėsniais, tīresniais valgiais.

Toliau ir reikia pastebėti, kad vien išmesti, kas sena, kas apkreipta, visai nėra naudinga. Tuštumas esti pavojingesnis už blogą prigimtį. Jokių mintsių omenij neturėti, ĩra pavojingiau negu penėti tamsias mintis. Visuomet reikalinga už tai, kas iš žmogaus šalinama, ĩsitiecti, kas nauja ir

gera. Tat būtinau reikalinga. Kad visi tie žmonių „mokintojai“ tai tik gerai ĩsikaltū ir atbotū! Kiekvienām žinoma, kaip kūno išalkis vertšia prie blogū darbū. I dār daug blogesnius, net ĩ baisus dārbus stumia ir vāro omenies tuštumas. Be jokiū tvirtū mintsiū ir linkimū paprastas žmogus niekuomet neturėtų pasilikti. Todėl taisant savo prigimtį, reikia būtinau tuomi pasirūpinti, kas galėtų būti naujai priimama.

Berods ir negalima kiekvienām pasakėti, kām vengti o kuomi rūpinties reiktū. Kiekvienas stoviant visiškai ĩpatiško laipsnio, ir turi todėl visai savotiškā kilimo tākā ir būdā. Bet ir tik mąžumā pazengdamas švieson, kiekvienas patiria tām patį dalikā. Todėl ir galima aplamai tarti apie tai, kaip reikia apsišvietimui prisiruošti.

Tikru būdu šviesai prisitaise ir ĩstikrūjų paženge švieson, pasijautsiame visuomet didesniais ir tvirtesniais. Kitaip sākius: jautsiame džiaugsmā ir galibe, kokios lig tol nepažinome. Kiekvienas žingsnis pirmėn suteikia šviesesnē ĩsmānėmā ir tvirtesnē norā. Kuomet to nėra, galima tikrai žinoti, jog nebuvo tuomet kilimo o puolimo.

Vienok reikia atsargiām būti. Tūli dalikā linksmina mus, tatšau neveda švieson. Paprastai žmonės tuomi linksminami, kas jų geismus pildo. An-

traip jie liūdnamai. O abejaip jie apsirinka. Nėra tšia tikro džiaugsmo nei skausmo. Trumpas tėra ans linksmumas, praeina veikiai ir nuliūdimas. Iš abiejų pasilieka kartumas. Žmogus grimsta į tamsumą; ir jojo noras pasilpsta, kol neišniksta visai. Tikrasis džiaugsmas sekamas visuomet smagaus jausmo. Žmogus nusimāno āugštesniu, ir jo noras tvirtšiau kreipiasi į jo tikslus. Žmogus pastoja daugiau žmogumi. Ir niekuomet nėra jām galima nusiminti, kad jis kiles ĩra į žmoniškumā. Pat kiekvienas skausmas, kā būtū pasidāres žmogui kilant, virsta džiaugsmu.

Ira tai tikri saikai savo prisiruošimāms seikėti. Bet naudinga ir ĩra žinoti kiekvienām, koks jisai ir nebūtū, kad nereikētū niekuomet tām prisiārtinti, kas abelnai vadinama prastu, žemu, blogu. Ir visai geri anie patarimai, kad reikia akis ir ausis saugoti nuo piktū paveikslū ir žodžiū. Bet daug svarbiau dār ĩra nieko pikto, sukraipīto ir kvailo nemanīti ir negeisti, ir minau apie tai nekalbėti. Kān mānome ir tārīame, tai labai atsiliepia ant visos mūsū prigimties. Kiekviena mintimi, kiekvienu žodžiu ji šviesesne ar tamsesne pastoja. Todėl nemanīkime ir nekalbėkime niekuomet niekū.

Sitā gerai suprāte, turime berods ir sakīti, kad līgiu būdu netinka ĩsidėti į gālvā bet-kokius moks-

lus, kad reikia saugoties nuo apkreiptūjū ir klaidingūjū. Vienok tšia sunku pasakīti, ko vengti reikia. Beabejonēs visos mokslo, ĩpatšiai gamtos mokslo žinios, ĩra naudingos. Tik reikia atskirti žinias nuo išvedimū. Tūli tiki juos esant žinios. Tikrosios žinios gāl kiekvieno žmogaus būti ištiriamos, žinoma po reikalingomis išlīgomis. Išvedimai vis kitokie, sulīg žmogumi. Berods ĩra ir žiniū, kurios nesuvokiamos regimam pasāulīje, tai esti paviršutiniu pajutimu, o neregimuose gīvenimo skīruose, tai esti regėjimu ir išmānīmu. Tokias žinias paduoda ir šitas bei jām līgūs rāštai. Tatšau jos aiškiai skiriasi nuo išvedimū. Jos gāl kiekvieno žmogaus būti patiriamos.

Bet būtina vengti reikia āklā tikėjimā ĩ betkokī mokslā. Kiekvienas tur būti mėginams. O kad tai negalima, reikia nors žiūrėti, ar jām nesipriešina teisībės jausmas, kurs ĩpatšiai aiškus protingam žmogūje neapsunkintame visokiais „mokslais“.

Toliau reikia atsiminti pamatinios žinojimo išlīgos, būtent tos, kad žmogus patšīame išmānīmo vidurīje stovi, ir kad visuomet toks esti ir jo išmānīmas ir supratimas, koks jis ĩra. Save pažinus tegalima savo išmānīmo vertībe išvīsti. Bet galima ir tik tad visā gamtā, visā gīvenimā pažīti.

Kas žmogūje, tai esti jo prigimtėje, randama, tas ir ūra gamtoj. Ir kaip jis savo vidūje gāl atskirti tris gyvenimo arba sąmonės skėrius, taip ir gamtoj. Nekalbant apie dvėsiškėjė skėriū, kurs tik retiems tezinomas, ūra gamtoj kaip ir žmogūje mintėsiū, toliau geismū ir pagaliaus kūniškasis gyvenimo skėrius. Žmogus tai viename, tai antrame aiškiau žinosi. Imigdamas visai atsi-trėukia nuo kūniško gyvenimo.

Tuomi žmogus patiria kitė tikrė žiniė, bėtent tėjė, kad gyvenimas laikais sukėla ir vėl dingsta, kaip koks bangėvimas. O ūra jėjū trumpi, ilgesni ir labai ilgi. Visi jie apsireiškia kaip neapvertėiami istėtimai tai valdo.

Kad visas gyvenimas sulėg istėtimais apsireiškia, ūra tokia žinia, kuri nei menkiausio nutarimo neuzleidžia. Nieks neatsieina iš netėtėsiū arba be istėtimū. Visas Visatos gyvenimas nuo didžiausiū lig maziausiū dalėkū ūra neperzengiamū istėtimū tvarkintas.

Priminti reikia sišon berods, kad paprastėm mokslui dār tik tēra žinomi keli istėtimai. Todėl ir tšia dār daug kalbama apie „netėtėšias“.

Pagaliaus viena žinia ūra svarbiausia iš visū. Bet ji tēra igėjama šviesiausio išmėnėmo, kad ir numėnoma kiekvieno siek-tiek giedro žmogaus

teisėbės jausmo. Ira tai ta žinia, kad visos Visatos Priežastis tēra Viena, ir kad jos Akėvaizdoje visa nusiduoda. Neturi Ji pradziuos nei pabaigos. Iš visū gėviū, kė regime, žmogus Jai stovi artėšiausiai. Todėl jisai, tai esti jo esėbė, turi bėti tikresnė uz visa, kas šiaip apsireiškia, ir sulėgiant nors išrodėti nepragėisinga.

Taip žmogus turėtū išmokti tartum iš savo vidaus gilėbės žvelgti į gyvenimė. Ir todėl jėm reikalinga tėn gilėbe suvokti ir tšia gėventi. Tuomet stovėtū jis pilnoj šviesoj. Nelengvas tai dalėkas ir neigėjams taip vos pamėnius. Bet iš prėtėrimo žinoma, kad tasai, kurs jieško, kas gražu, teisu ir prakilnu, pagaliaus tikrai ir suranda šviesė.

o o o o Pats Išminties auginimas. o o o o

.....
Tvirtumo vėkinimas. Paklaustas, kaip išmintingu pastoti galima, atsiliepė bet-koks išmintingas: „Reikia pasirėpinti šventėm bėti, tuomet randasi ir Išmintis; o kaip šventu pastoti galima, tai kiekvieno paties dalėkas.“ Kas lig sišon ši rėštė akėlai skaites ūra, be nebūs mėnes, kad tasai istėkro ir tiktai pataria, kaip šventu tapti galima. Tatšau to lig šol sakėta dār nei nebuvo, o šale kito vien išguldėta, kėn vengti

reikia, jeib ne apsiniauktû perlabai žmogaus Išmintis. Bet paprastai žmonės tiki tãn šventu esant, kurs nieko blogo ir pikto nepadãro. O tai apsirikimas. Patsai šventumas turi pareiti akivaizdon. Taip-jau ir reikia sakiti, kad pati Išmintis turi aiškesne pastoti, pats žmoniškumas turi bûti tiesiog auginamas.

Be to šventumas ir šviesa ir nẽra gentišku vien pagal žodį. Ira pagaliaus abu tas pats dalikas. Ir todël tikĩbos mokslai beveik daugiau ir geresniũ patarimũ paduoda, kaip išmintingu pastoti galima, negu kiti. Tik nebeumãno žmonės to, kãn tie mokslai nori. Beveik sakitum žmonės nebežino, kas verta ir kas neverta, žiũrint į žmogaus apsi-reiškimus. Taip tankiai tėvai džiaugiasi vaiku, kurs ant žodžio klauso o pĩkinasi kitu, kurs vãro „savãsius“; vadina anã geru o šitã piktu. Nemãno, jog gerasis taipojau paklusnus bũs išvadziotojãms kaip ir tėvãms, o kietsprandis vis varĩs „savãsius“. Ištikrũjũ svarbu pirm viso ĩra tvirtasis noras. Ir niekuomet neturẽtũ tėvai lãuzti savalninkumã, o tiktai kreipti jĩ ĩ tai, kas geresnio išmãnĩmo rodoma. Bet pirm viso svarbu ĩra, kad žmogus patsai rūpintũsi patvirtẽti. Nẽsa patvirtẽti ĩra tiek-jau kaip šventu ir išmintingu pastoti.

Labai palengva tvirtumas teãuga. Ir vis rei-

kalingas paties žmogaus pasirĩzimas. Žinoma ĩra, kad žmogui tai šis, tai tas pareina ĩ omenĩ, ir paprastai žmogus tãm ir duoda vãliã. Bevaikštinẽdamas ar ir bedirbdamas, jis mintimis skrajoja kãzin po kokiais padangiais, arba šitã ar anã nusitveria ir vël padeda, ir tuoj mintimis vël visai kitur ĩra, kad nei nebžino, kur kãn padẽjes, kãn padãres.

Begãlo žmogus tuomi sumenkẽja. Tvirtĩbẽs jis negãli turẽti. Bet kaskartã, kad kas ĩpuola, kreipiant atĩdã ĩ paties parinktã dalikã, po mazumĩti tvirtumas ãuga. Tas pat atsitinka, kad žmogus žiũri su savo mintimis vis pasilikti prie to, kãn dãro. Po neilgo laiko nuolatinio tokio dãrbo žmogus aiškiai numanĩs noro ir vãlios tvirtumã, bet ir pasijaus daug geriau išmãnantšiu. Žmogus nusimanĩs paãuges savo esĩbẽje, ir pasijaus savo prigimties valdonu pastojantšiu.

Arti stovi tokiãm saves-ãuginimui ir tai, kad žmogus steigiasi kantru išlikti, arba pradẽtãjĩ dãrbã lig pabaigos varĩti. Iš pradžios tai nelengva. Ipatšiai karštuolis negãli kantru bũti. Jis turẽtũ, kuomet jo kantrumas pradeda nĩkti, tuojau savo atĩdã kreipti ĩ kã-kitã, jeib užmirštũ, kas jĩ nekantru padãro. Tokiu bũdu jis palengva išmoks savĩj parimti, ir patvirtẽs. Toliau tad jau ir galẽs atvira akimi žvelgti ĩ visus užpuolimus.

Sunkiau ėra lengvaširdziui išmokti kantru ir rimtu būdu pradėtąjį darbą tolyn varėti ir pabaigti. Ipatšiai tokiām, kurio omenį svajonų srovės tik plūsta, kaip tūlām dailininkui. Tām reikia visuotino patvirtėjimo. Visokiu būdu jis turi auginti savo žmoniškąją didybę, kaip tai, paveikslui, šitame rašte patariama. Ipatšiai reikia žadinti širdingus jausmus į pradėtąjį veikalą. Niekuomet nebanditi tokį tvirtį, kurį gaminti tik taip „įpuola“. Ir nereikia tuoj pradėti, kaip tik prasimānius. Parimti turi omenyje veikalo diegas. Todėl ir nereikia apie jį su kitais kalbėti, o neleisti kitoms mintims jį iš omenies išbriauti.

Ira tšia tas pats dalikas kaip pažados ištesėjimas. Labai tai svarbu paties žmogaus patvirtėjimui. Ir vėl tšia matyti, kad žmogus patsai tegali save auginti, o gyvenimas tām ir ėra geriausia proga. Iš visų pusių reikalaujama, kad žmogus šį ar tām daritū. Lengvai jis tai ir pažada. Tvirto noro žmogus neranda tiek progos žadėti kaip kitas. Lengvaširdi veikia visi nori išnaudoti. Matyti kaip gyvenimas augina žmogū. Bet jis jį ir naikina, kad jis nesusipranta. Kām žmogus ėra žadėjes, jis turi ir ištesėti. Tarsi pats turi savo žodžio vietoje visu galėjimu pasistoti. Taip žmogus pasilieka vienibėje su maziausiu savo pano-

rėjimu ir linkimu. Ir tasai, kām pradėjo augti, nėra naikinams žodžio neištesiant, o šelpiamas, stiprinamas.

Nėra tai patšiai žinoma, jog taip ištikro esti. Tatsau labai tankiai matyti, kaip žmogaus tvirtumas dingsta, jām žodžio neištesiant. Līg jis savo žmoniškume niktū. Antraip kiekvienas gal iširti, kaip jis tarsi galingesniu pastoja, tām išpildidamas, kām sām patšiam ar kitām pažadėjes ėra. Bet ne vien tai. Kaskartā jis līg iš nežiniū labiau ir laikosi prie savo žodžio ir atsargiau žodį duoda. Ir nevien vālios bet ir išminties galibė auga. Ir negal vienas kitām geriau patarti, kaip tai, visuomet pasilikti ir menkiausiuose dalikuose prie tartojo savo žodžio. Visuomet buvo o iš dalies ir dār šiandien tame randamas žmogaus prakilnumas. Todėl reikia žadėjus ir ištesėti arba visai nežadėti.

Menkiausiuose dalikuose tai tiekjau svarbu kaip didžiausiuose. Bet menkesniuose veikia galima primokti prie žodžio pasilikti ir tuomi patvirtėti. Mazi dalikai tankiau stojasi. Ir prie jų lengviau mātoma, kad noras arba gi valia svarbiausioji viso pasisekimo dalis ėra. Akilai pabojant, kaip koks darbas vikinams, pasirodo aiškiai, jog tvirtas noras tarsi stebūklū atsieka savo tikslus. Bet, kad kas žadėta, o prie ištesėjimo tik taip slen-

kama, tad jau nesiseka niekuomet. Tūli kalba apie kažin kokius priešingus dalikus. Dār gi māno, geriau būtū buvus savo žodžio nepildžius. O tikroji nesisekimo priežastis buvo vangusis pasirūžimas, silpnasis noras. Todėl būtinai reikalinga, visuomet pasikėlimu laikities prie žodžio. Tik taip auga tvirtībė ir stojasi pasisekimas.

Daug dār būtū galima apie tai kalbėti. Gīvenimas nuolatai duoda žmogui progos savīje pasitvirtinti. Mesti reikia ī šālī visā abejojimā ir bailumā, ir stoties prie dārbo. Berods āklas drāsumas īra paikumas, kurs drāsuolī pagaliaus visai nieku pavertšia. Bet kas nekartsuodamas o ramu dvāsios žvilgiu ir nusitikėjimu tveria uz dārbo, tas nepadarīs niekū. Nepasisekimas tiesiog gaminamas, kad kas pradētājī dārbā nupeikia. Tankiai girdima: Būtū visa gerai, bet — išeis ir tat nieku. Ira tai silpnūjū ir paikūjū bei atbulūjū niekinimo ir naikinimo būdas. Kas nori tolīn pareiti, kas nori dvāsiškai āugti ir tarpti, turi savo vidūje nuolatai laimėjimo jausmā žādinti ir gāvinti ir linksmu nusitikėjimu ir drāsumu savo pirmiau gerai apmāstītā ir po to sāu ar kitām duotā žodī pildīti. Taip pasiseks dārbas ir juomi padidēs ir žmogaus tvirtumas.

Ir savo esībėje žmogus īra augās dalikas. Todėl nereikia manīti, kad žmogaus didībė trumpame laike galētū visoj savo šviesībėje pasirodīti. Truputelis po truputelio ji tekīla. Ir kaip žmogus tiktai po ilgesnio laiko tegāl pastebėti kūno augimā, taip ir tiktai po ilgesnio dārbo galēs išvīsti, jog paūgėjes īra ir savo esībėje. Greitšiau vienok tat nusiduos, kad jis visuomet žiūrēs, kaip gīvenimā kuo geriau naudojus, jeib ant jo viršū palaikītū. Todėl reikalinga netiktai savo tvirtumā, savo norā ir vāliā prieš prigimtī stiprinti, bet ir savo esībės šviesā.

Berods vienām žmogaus esībės apsireiškimui stojant, randasi ir antras. Tik gīvenimas duoda progā įvairiausiu būdu auginties. Tikru būdu gīvu pastoti, tat īra slaptinga žmogaus valia. Ir kaip pirmiau išguldīta, tai īra pagaliaus išmintingu būtī. Išmintis turētū žmogūje kaip kokia sāulė spindėti. Bet kiek žinoma, žmonēs be gālo priešinas Išmintšiai. Matīti vis iš naujo, kaip ji žudoma, kaip prieš jā veikiama ir siautšiama. Kad ji tatsau nenuzudoma o dār gi auga, tad ludīta tuomi, kokia tvirta ta tvarka, kā žmoniškumui auginti vis iš naujo tveriasi.

Aštriausias Išminties žudīmas īra melas. Žmo-

nės nezino, kân jie dâro meluodami. Bet-kân išmanîti ir kaip teisîbe išvîsti, îra vidaus Svietimas. Kuomet žmogus meluoja, tuomet jis Sitâ Svietimâ tarsi nupeikia, tiesiog sâko jo neesant. O kad tûlâm gâl tai îr nepasirodîtû kaip jo âugstisiausios gîvîbės žudîmas, tad nors tiek numanîs, jog meluodamas žmogus jâ slepia. O jâ vis paslepiant, ji kartâ turi bûti kur-nors užkîsama, kad nebsistoja. Todêl ir matîti, kaip melâgiai pagaliaus nesiskira nuo suklîdêliû. Istikrûjû ir propuldo protâ.

Antraip, vis teisîbe sâkant, vidaus Svietimas ir vis daugiau išaušta. Išmânîmas vis aiškesniu pasidâro. Gîvenimas berods lîg tîtšia pasunkina teisîbės apreiškimâ, ir vertšia prie melo. Rodos, teisîbe sâkant, gali nustoti ar turto ar gerîbės, ar kokî pasimêgimâ. Ir tik retâm pareina î omenî: Meluodamas nustoji žmoniškâjâ savo gîvîbe. Tik tos gîvîbės nepajautsiant, sunku tai numanîti. Bet pasiliekant prie teisîbės ir prieš vertimâ prie melo, pasirodo veikia, jog išmânîmas galingai sušvinta. Ir vis jis tiek gîviau švies, kiek reikêjo pergâlêti, norint pasilikti prie teisîbės.

Vienok nedingsta taip veikia gundîmai prie melo. Vis daugiau jû randasi. Nêsa šviesesnî išmânîmâ îgijus, randasi ir geresnis teisîbės pajautimas.

Visur pasirodo žmogui neaiškumai. Ir jis jû dël kentšia. Tad Išminties šviesa jame tiesiog dega, sunaikint norêdama visâ tamsîbe. Kur kokiam mokslui kas neaišku, ji taip ilgai švies, kol nepadings tai iš jo. Kur kas neišmanîta, ji nesiliaus švietûsi, kol nebûs visa skaistu. Ir jos galîbê ir šviesîbê pagaliaus bûs stebêtina.

Bet vis ir nuolatai reikia apreiksti pilnâ savo išmânîmâ, kad nebûtû niekuomet kokio melo sâmonêj. Tik tuomet Išminties šviesa pasididina. Neuzteka ji žîgiu, ir ne dîkai. Kuo daugiau jai tarnausim ir jai pasišvesim, tuo daugiau ji mumîse ir apsiereikš. Ir mus vers dâr kitokiu bûdu jai tarnauti. Reikalaus, kad bûtum visuomet ir visame teisûs. Susiglaudzia tšia išmânîmas su noro tvirtumu. Teisâm bûti îra beveik tiek jau, kiek tobûlu savo prigimties valdonu bûti. „Save“ užmirsti. Vien žiûrêti, kad bûtû išlîgos jai išlikti, o nieko daugiau. Maziausiuose dalîkuose norint bûti teisu, reikia nuolatai aiškiai išmanîti ir spresti. Vis mêginant teisu bûti, auga žmoniškumas nuostabiai greitai.

Teisu bûti îra tiek jau, kaip sâžinês klausîti. Toji ne kalba kiekviename. Tik tuomet ji aiškiau tampa zinoma, kad žmogus îra ir savîje patvirtêjes ir teisingas bei teismus pastojes. Sâžinês îsâkîmai îra

liudīmai zmogaus kilimo. Tik nereikia jū sukeisti su baime. Tūli, kā piktā padāre, ir pasibijodami bausmēs, tiki sâzine juos kramtant. Tatšau tšia nēra sâzinēs, o tik bausmēs baimē. Sâzinē zmogū râgina šī darīti, kito nedarīti. Galima sakīti jā esant Išminties balsu. Ir jos klausant, jī vis balsiau prasitaria, ir vis lengviau īra jai tarnauti. Bet jos neklausant ir antraip veikiant, jī vis daugiau nutīla ir galiausiai nuslopsta.

Tuomet zmogus kaip laivas be irklio. Nēra tšia tvirtumo o tik staigumo. Nēra šviesos o tik karštumo. Sâzinēs īsâkīmus pildant visa visai kitaip stojas. Tuomet sâzinē pasirodo zmogaus gīvenime didžiausiu tvarkdariu ir sutvertoju. Zmogus randasi išlengvo malonu, dailu, skaistu, tvirtu, širdingu, patogiu, ir tt. Sâzinē īra tikrasis zmoniškumas. O kur jī apsireiškia, tšia visa zmonijos prakilnībē ir grozībē bei teisībē stojasi.

Sâziningas zmogus īra ir valības pagal kūnā ir visā prigimtī. Jis mīli visa, kas dailu ir patogū. Negāli jīs nieko darīti, kas negrazu ir zema. Jame suspindējus Išmintšiai, pratārius sâzinei, jīs visoj savo grozībēje ir didībēje atsivera. Ne taip, kad jīs apsigobia visokiu grazumu, o kad visa tai iš jo apsireiškia. Tuomet jām visa vienas ir tas pats dalīkas: kas grazu, kas lāba ir kas teisu.

Tik ligi to laipsnio reikia nuolatai dirbti, nuolatai paklusti ir atsisakīti visām suklaudinimui. Didžiausią pagālbā tām pati Išmintis suteikia. Jī īra ta šviesa, kā zmogūje aušta iš Visatos Priezasties. Ir šale viso zmogaus dārbo ir gīvenimo reikalingas tobūlasis atsidėjimas ant jos, pilnasis jai pasišventimas. Tuomet jī pati visā zmogū atnaujina ir iškelia.

Nepaprasta tai šios dienos zmogui. Bet galima nors numanīti, kas tai. Žinant galvos žinojimu, jog esame erdvėje ir negalėdami iš jos išeiti, ligiu būdu galima nusimanīti esant viso gīvenimo Priezastįje. O toji šventa. Jī visame perseikitime ir nīkime vis ta pati gīva, prakilni, šviesi. Norėdamas Jā numanīti ir pajausti, zmogus Jai ir tuomi Išmintšiai pasišventšia. Jautšia Jā veik netik po akiū o ir širdįje. Jautšiasi kvėpuojantšiu jos gīvībe ir šventībe bei šviesā.

Moksle apie tokį pasišventimā nieko nežinoma. Dailėj didieji dailininkai apie tai kalba. Bet didžioji dailininkū dalis apie jī vos tik sapnuoja. Tikībose jīs vadinamas malda. Vienok paprastai tikima maldā esant reikalāvimu, kad Dievas pildītū mūsū vāliā, kad jīs pasirūpintū tais dalīkais, kuriuos mes ar per vangūs ar per bailūs esame pātīs atlikti. Tokia malda nēra pasišventimas.

Tikroji malda tame apsireiškia, kad ji târia: Sventîbês valia tenusiduoda! Ir tasai žmogus pasiŖventŖsia IŖmintŖsiai, kurs taip meldamas savo pareigas atlieka visu galėjimu ir tikrumu. Kasdienâ, jai prasidedant ir jai pasibaigant, jis turêtû žiūrêtû kaip kvêpâvus Sventîbe ir Ŗviesîbe. Turêtû banditi atsiekti tân tîlâjâ ramîbe jo vidûje, kurio skaistŖioji Ŗviesa žmogû tad neŖa nuo dienos î dienâ, ir vis âugŖŖtŖsiau kelia, kol nepastâto ant pasâulio valdono sosto, ir jis tarsi iŖ patŖsios sâulês žvelgia î visâ gîvenimâ jî valdîdamas ir jî laimindamas.

.....
IŖminties
stovis.
.....

Taip toli parêjus, kad jame IŖmintis pilnai uztekėjusi, žmogus visai apsikeitŖsia. Lig tol jis jieŖkojo, norêjo to, kas dzaugsmo ir palaimos teikia. Ir vis apsiriko. Bet ir vis artîn priâugo prie to, kas jâ iŖtikrûjû dalina. Ir kaip jis artinos, jis vis daugiau ir uzmirŖso jieŖkoti, sâu ko îgîti, o pastojo daugiau pats dalinâs ir teikiâs. IŖmintŖsiâ artîn prieiti, îra jâ vidûje pajausti, vienu su jâ bûti, IŖmintimi pastoti. Tuomet žmogus îra tâpes dzaugsmo ir palaimos viduriu. Nebereikia jâm nieko. Patsai jis dalina. Jame îra iŖnîkus, kas nori ir jieŖko, kad kân gâutû. Pasilieka vien, kas teikia.

Gîvenimo, pasâulio Priezastis žvelgia iŖ žmogaus sielos ir akiû, kaip iŖ sâulês. Pilna vienîbe îra atsiekta. O tai esti Ŗviesiausioji Meilê. Nepažîsta toji jokiû skirtumû. Todêl ir nêra jai krâŖsto. Visa jî savîj suglaudžia, visâ žmonijâ, visâ gîvîbe. Nêra, ko jai reikêtû, o vien tik save dalinti ir teikti.

Nenumânoma îra paprastâm žmogui ta augantŖioji palaimos banga, kad meilê nuolatai pasididinti gâli. Žmogus tuomi statŖsiai slenka î nepasâkomos palaimos, galîbês ir Ŗviesos gilîbes. Nebêra tarp jo ir Amžinojo dâr skirtumo. Nêsa žmogaus nebêra. IŖ jo Vienas tik apsireiškia, kurs Vienas iŖtikrûjû ir tiktai esti.

O regimasis žmogus vaikŖŖtŖioja tarp žmoniû, kaip kokia Dievo Malonê. Jo artîbê laimina. Jo zodis apŖvietŖsia. Jo valia stiprina. Kur jis nu-eina, tŖsia uzteka sâulê. Ir nîksta nuliûdimas. Dzûsta âŖaros. Sventas jisai. Ir iŖmirtingas, kadangi Sventas.

Visi gîvenimo slêpiniai jâm atviri. Nežvelgia jis iŖ pavirŖsaus î juos, o iŖ vidaus. Visa galîbê jojo rankose randasi. Visa grožîbê iŖ jo spindi. ApsiŖvietes jis îra iŖtikrûjû. O ne vien tai. Pats jisai îra pastojes pati Ŗviesa. Pati âmžinoji Ŗviesîbê jame ŖvietŖsia.

Retai tokiu žmoniū randasi. Tatsu kiekvienas žmogus turētu tãn Išminties stovì atsiekti. Ir jis tai gãli. Tik reikia tuomi rūpinties. Patšiam reikia prisiruošti, patšiam ir prisirĩgti. O paties noras to tik ir jieško. Todël neaklai vĩkime šviesã, o regintšiomis akimis.

Tesie ramĩbẽ su visais!

